

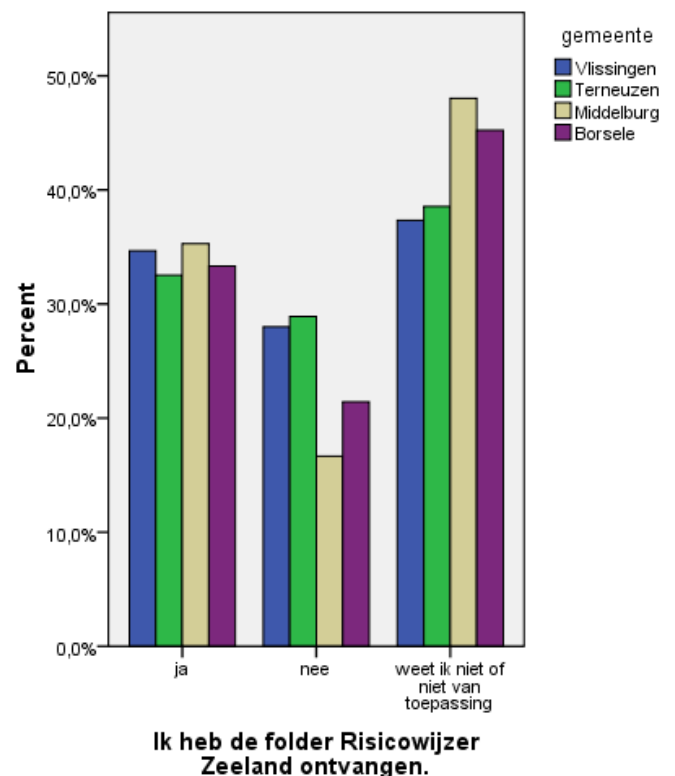
Zelfredzaamheid bij een incident met gevaarlijke stoffen: Hoe gaat de burger om met preventieve maatregelen?

Onderzoeksrapport externe veiligheid.

Opdrachtgever:
Coördinatiegroep Externe Veiligheid Zeeland

Uitgevoerd door Jan Prins
Onderzoeker Hogeschool Zeeland
Vlissingen

December 2011

Samenvatting

Dit rapport evalueert de risicocommunicatie die hoort bij het risico van gevaarlijke stoffen. Er is steeds uitgegaan van een scenario van een gif- of rookwolk, de calamiteit bij Chemie Pack op 5 januari 2011 te Moerdijk. Dit scenario is ijkpunt voor de wijze waarop burgers tegen een van de risico's van gevaarlijke stoffen aankijken. Daarnaast wordt dit risico vergeleken met risico's van andere gevaren.

Voor het onderzoek is een enquête uitgezet in de gemeenten Borsele, Middelburg, Terneuzen en Vlissingen. De enquêtevragen geven informatie over handelingsperspectieven die moeten leiden tot zelfredzaamheid, meningen over de risicocommunicatie en in het bijzonder feedback op de Risicowijzer Zeeland (VRZ, 2010b). Een gedragsmodel gebaseerd op de Protection Motivation Theorie (PMT) (Rogers, 1983) wordt toegepast om inzicht te krijgen in de oorzaken van zelfredzaam gedrag. Door vragen te stellen over verschillende ramptypen, zoals een gif- of rookwolk, een kustoverstroming en een serie van verschillende gevaren is het mogelijk om uitkomsten te vergelijken en daarmee een relatieve kwalificatie – ten opzichte van andere gevaren – te geven. Gegevens zijn in de analyses uitgesplitst naar gemeente, geslacht, leeftijd, geloof en opleiding.

Het onderzoek geeft een selectieve respons wat betreft leeftijdscategorieën. Vergelijking met de CBS gegevens van de betreffende gemeenten laat zien dat de leeftijdscategorie ≤ 45 jaar ondervertegenwoordigd is en dat de categorie $46 \leq 65$ jaar oververtegenwoordigd is. De groep ≤ 45 jaar profileert zich als een groep met minder zorgen, maar tevens met een hogere inschatting van gevolgen. Dit geldt voor de hele onderzochte gevarenreeks storm, kerncentrale, epidemie, kustoverstroming, verkeersongeluk, gevaarlijke stoffen, brand en explosie.

Factoranalyse laat zien dat de handelingsperspectieven twee eigenschappen bezitten: de eigenschap regelen en/of uitzoeken ofwel het omgaan met informatie en de eigenschap praktische acties (drinkwater en voedsel voorraad, noodpakket, ophangen boekje). Het onderzoek geeft indicaties dat de praktische acties – de handelingsperspectieven met de tweede eigenschap – makkelijker uit te voeren zijn. Handelingsperspectieven uit de eerste groep – omgaan met informatie / regelen – worden als lastiger uit te voeren opgevat. Bovendien laat het onderzoek zien dat het nut van handelingsperspectieven een belangrijke drijfveer is voor de

motivatie tot zelfredzaamheid, het zelf nemen van acties.

Voor de risico-communicatie betekenen deze uitkomsten dat men extra moeite zal moeten doen om de groep ≤ 45 jaar te bereiken. Eventueel nader onderzoek kan aanwijzingen geven hoe deze groep te interesseren. Verder zal risicocommunicatie aandacht kunnen geven aan handelingsperspectieven die met regelen of opzoeken te maken hebben. Overtuigen van het nut van handelingsperspectieven en begeleiding bij de uitvoering van handelingsperspectieven van het type informatie/regelen vragen de aandacht van de risicocommunicatie. Daarnaast is het belangrijk om de risico's goed en begrijpelijk uit te leggen. De burger gaat zich alleen voorbereiden als hij een risico opmerkt of waarneemt.

De analyse van kennis van de respondenten laat zien dat de risicowijzer een belangrijke bron is. Als men de risicowijzer heeft waargenomen dan scoort men significant beter. Door het lezen van de risicowijzer verwacht men eerder informatie over industrie en gevaarlijke stoffen op www.zeelandveilig.nl. Het juist rekening houden met de windrichting en letten op de veiligheid van anderen in de omgeving scoren significant hoger als resultaat van het hebben waargenomen van de risicowijzer. Dit betekent dat de folder voor de risicocommunicatie een belangrijk aandeel heeft in de verspreiding van kennis over handelingsperspectieven. Daarnaast scoort kennis over handelingsperspectieven hoger bij de categorie hoger opgeleid. Bovendien zien we verschillen in kennis tussen mannen en vrouwen. Met deze gegevens kan meer doelgerichte voorlichting worden gegeven.

Er is een aantal aspecten van de risicocommunicatie met betrekking tot het risico van een gevaarlijke gif- of rookwolk bevraagd. Dat neemt niet weg dat soortgelijke aanbevelingen ook toepasbaar kunnen zijn op andere scenario's en andere risico's. Dit leidt tot de volgende aanbevelingen:

- De folder Risicowijzer Zeeland heeft een bewezen bijdrage aan kennis geleverd. Echter slechts 35% van de respondenten heeft de folder opgemerkt. Zorg voor extra aandacht bij een toekomstige foldercampagne via andere media zoals krant, Omroep Zeeland en internet. Eventueel de effecten van de media-aandacht monitoren.
- Gebruik van diverse media voor de risicocommunicatie, in het bijzonder Omroep Zeeland, de krant, internet en een folder.
- Naar aanleiding verhoogde aandacht van Moerdijk, media aandacht voor

- (voorbeeld)rampen zal ook de aandacht bij de burger scherp kunnen houden.
- Extra aandacht voor de leeftijdsgroep ≤ 45 jaar. Deze groep maakt zich minder zorgen over gevaar, ook gevaren die horen bij risico's van externe veiligheid.
  - De oorzaak van de waargenomen mindere zorgen om gevaar bij de groep ≤ 45 jaar is niet duidelijk. Dit vraagt om nader onderzoek.
  - Overweeg de mogelijkheid om informatie over handelingsperspectieven bij een gif- of rookwolk scenario en eventueel andere scenario's via de website www.zeelandveilig.nl te verstrekken.
  - Extra aandacht besteden aan hoe informatie vooraf te geven over:
    - o de communicatie tijdens een rampsituatie,
    - o hoe men in de rampsituatie aan de juiste en betrouwbare informatie komt,
    - o hoe men weet dat het weer veilig is en wanneer men eventueel kan evacueren.
  - Uitzoeken of extra uitleg nodig is naar de wijze waarop men hierbij nieuwe media inzet.
  - Persoonlijk aanschrijven bij een volgende foldercampagne zal de stickers ja/nee en nee/nee op brievenbussen omzeilen.
  - Bij een eventueel vervolgonderzoek trachten de respons te verbeteren door bijsluiten van de enquête bij de uitnodiging om te participeren in het onderzoek.

Naast de gegevens voor evaluatie van de risicocommunicatie bij externe veiligheid zijn in dit onderzoek gegevens verzameld die worden gebruikt om wetenschappelijke theorieën en modellen voor zelfredzaamheid te verkennen of te valideren. Correlaties tussen motivatie voor zelfredzaamheid en verschillende mogelijke oorzaken van die motivatie is voor de ramptypen kustoverstroming en het scenario van een gif- of rookwolk in kaart gebracht. De resultaten valideren ten dele voorgaand onderzoek (Prins, Gutteling, & Helsloot, manuscript aangeboden voor publicatie). Meer concreet geformuleerde handelingsperspectieven ondersteunen beter het PMT model. Daardoor kan men stellen de motivatie tot zelfredzaamheid van de burger afhankelijk is van zijn waarneming van concrete handelingsperspectieven. Dit geeft informatie over de werking van het PMT model en de toepassingsmogelijkheden.

Inhoud

Samenvatting.....	2
Inhoud	5
1 Inleiding	7
2 Literatuur.....	8
3 Onderzoeksopzet.....	10
3.1 Voorbereiding vragenlijst.....	10
3.1.1 Resultaten kwalitatief vooronderzoek.....	10
3.1.2 Nadere bepaling van de onderwerpen.....	10
3.2 De vragenlijst	11
3.2.1 Internet enquête.....	11
3.2.2 Schriftelijke vragenlijst.....	11
3.3 Inhoud vragenlijst.....	12
3.3.1 Vaststellen van begrippen of variabelen uit een serie vragen.....	12
3.4 Onderzochte concepten	13
3.4.1 Risicocommunicatie.....	13
3.4.2 Gedragsmodel	13
4 Beschrijving resultaten.....	14
4.1 Respons	14
4.2 Representativiteit.....	15
4.3 Risicoperceptie en handelingsperspectieven.....	17
4.3.1 Risicoperceptie.....	17
4.3.2 Handelingsperspectieven	20
4.4 Risicocommunicatie	22
4.4.1 Kennis van handelingsperspectieven gevaarlijke stoffen	23
4.4.2 Verwachtingen van burgers	26
4.4.3 Acties bij gif- of rookwolk scenario tijdens of nabij warme fase.....	28
4.4.4 Omgaan met de folder Risicowijzer Zeeland; communicatie verwachtingen	30
4.4.5 Andere aspecten van risicobeoordeling en zelfredzaamheid	32
4.5 Samenhang variabelen.....	34
5 Conclusies en aanbevelingen	38
Bronnenlijst.....	42

Bijlage 1, tabellen en grafieken	43
Bijlage 2, kwalitatief vooronderzoek	50
Bijlage 3, vragenlijsten	54

1 Inleiding

De Coördinatiegroep Externe Veiligheid, bestaande uit vertegenwoordigers van alle Zeeuwse gemeenten, de provincie Zeeland en de Veiligheidsregio Zeeland, heeft het initiatief genomen om de risicocommunicatie in verband met externe veiligheid te onderzoeken. Om te komen tot een onderzoekvoorstel is in de eerste plaats aandacht besteed aan vraagarticulatie; welk onderzoeksthema levert resultaten waar gemeenten, provincie en de veiligheidsregio vanuit externe veiligheid het meest aan hebben. Het onderzoek wordt gecombineerd met een onderzoek naar waterveiligheid om te profiteren van een lopend promotieonderzoek naar de zelfredzaamheid bij kustoverstromingen van de Hogeschool Zeeland. Daarbij wordt handig gebruik gemaakt van het gedragsmodel dat in dat promotieonderzoek centraal staat. Verder zal een vergelijking van risicopercepties, handelingsperspectieven en andere onderzoeksvariabelen inzicht geven in de toepassing van risico- en crisiscommunicatie. De uitkomsten van het onderzoek wat betreft externe veiligheid en kustoverstroming zijn dan relatief; deze ramptypen worden met elkaar vergeleken. Door daarnaast specifiek de risicocommunicatie te evalueren zullen resultaten mogelijk leiden tot een nauwkeuriger afstemming van de (communicatie)activiteiten van de overheid en de burger.

Voor het onderzoek zijn de volgende doelen geformuleerd:

1. Het krijgen van inzicht in de betekenis van handelingsperspectieven voor de burger.
2. Het vinden van factoren die bepalend zijn voor het zelfredzaam gedrag van de burger als hij bepaalde handelingsperspectieven toepast.
3. Handvatten voor de uitwerking van protocollen, waarbij de factor zelfredzaamheid van de burger in specifieke situaties in kaart is gebracht.
4. Onderbouwen van een goede communicatieaanpak voor de risicocommunicatie van externe veiligheidsrisico's bij een incident met gevaarlijke stoffen.

De bijbehorende onderzoeksvragen zijn:

1. *Hoe percipieert de burger de risico's van een incident met gevaarlijke stoffen en van een kustoverstroming?*
2. *Hoe percipieert de burger de handelingsperspectieven die horen bij een incident met gevaarlijke stoffen en een kustoverstroming?*
3. *Onder welke omstandigheden is de burger bereid om uitvoering te geven aan diverse preventieve handelingsperspectieven in geval van een incident met gevaarlijke stoffen of in geval van kustoverstroming?*
4. *Wat is het effect van informatie over handelingsperspectieven?*

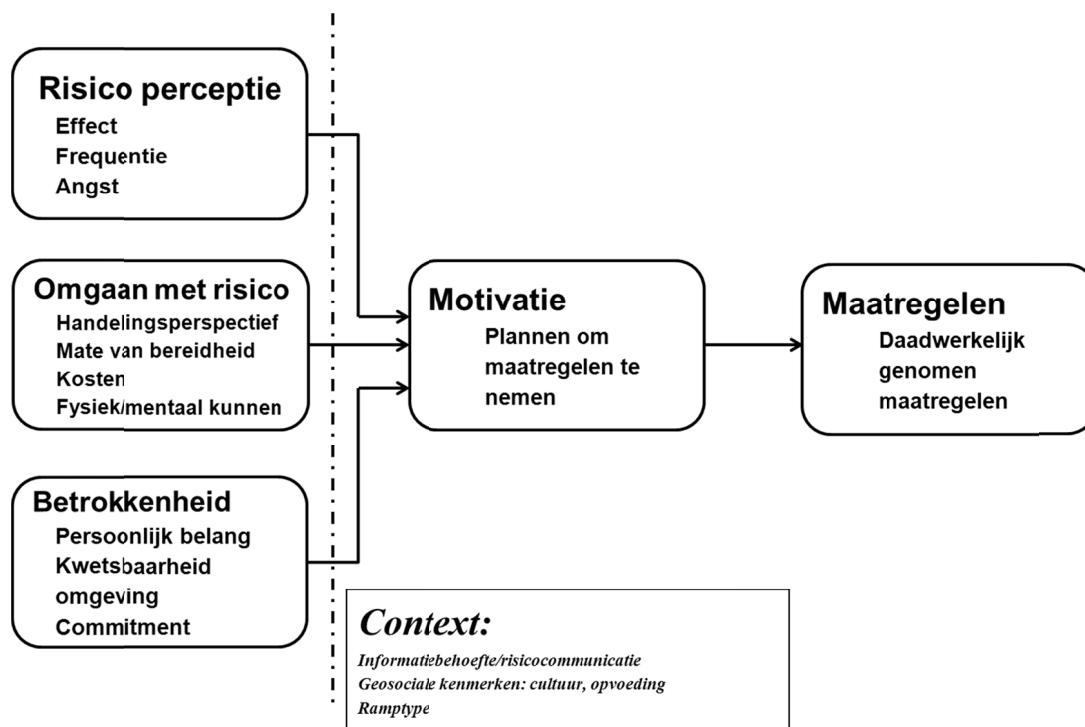
In het onderzoek wordt steeds uitgegaan van een scenario zoals de brand van 5 januari 2011 bij Chemie Pack in Moerdijk. Dit scenario is in overleg met de klankbordgroep, een afvaardiging van de Coördinatiegroep Externe Veiligheid vastgesteld. Daarnaast wordt het risico van kustoverstroming met een scenario zoals de ramp van 1953 onderzocht. Door gebruik van deze twee scenario's kan de onderzoeker de beeldvorming van de burger vergelijken. Verder is besloten om een kwalitatief vooronderzoek te doen om een meetinstrument – een enquête of vragenlijst – te realiseren die goed aansluit op de belevingswereld van de burger. De Risicowijzer Zeeland (VRZ, 2010b) is onderwerp van het onderzoek en zal ook met behulp van de resultaten geëvalueerd worden. Daarnaast worden in deze rapportage praktische handreikingen geformuleerd voor de risicocommunicatie, die volgen uit de resultaten van dit onderzoek. Voor de aansluiting op het promotieonderzoek (Prins, et al., manuscript aangeboden voor publicatie), is er een focus op handelingsperspectieven. Dit komt door de bijzondere uitkomsten dan de variabele “omgaan met risico's” van zojuist genoemd promotieonderzoek.

2 Literatuur

In het boek *Zelfredzaamheid van burgers bij rampen en zware ongevallen* (Ruitenbergh & Helsloot, 2004) wordt de risicocommunicatie beschreven als belangrijk instrument van de overheid voor de bevordering van zelfredzaamheid van de burgers. Hierbij gaat die voorbereidende communicatie over preventie maar ook wat over men moet doen tijdens de ramp. De auteurs nemen hier een duidelijk standpunt in voor het communiceren van het bestaan van

risico's. Dit standpunt is terug te vinden in het drie sporen beleid¹ zoals geformuleerd in een brief aan de Tweede Kamer (Ter Horst, 2009). Naast de aanbevelingen voor de opstelling van de overheid in de risicocommunicatie is het van belang om kennis te hebben van het gedrag van de burger en de wijze waarop hij nu aankijkt tegen die overheidscommunicatie. Voor dat gedrag wordt het Protection Motivation Theory (PMT) model gebruikt (Rogers, 1983). Dit model wordt regelmatig in de gezondheidszorg toegepast in verband met keuzes bij behandelingen met verschillende risico's of keuzes voor gezonde leefstijlen. Het is ook toegepast op het gevaar van de kustoverstroming (Prins, et al., manuscript aangeboden voor publicatie; Terpstra, 2008).

Figuur 1, conceptueel model afgeleid van de PMT

Figuur 1 is een schematische weergave van het model zoals dat voor dit onderzoek wordt gebruikt. Het PMT model is hier uitgebreid met de variabele betrokkenheid. In het onderzoek wordt de motivatie tot zelfredzaamheid gemeten. Vanuit die motivatie kan dan het gedrag worden voorspeld (Ajzen, 1975, 1991). Het werkelijke meten van dit gedrag valt buiten de

¹ Beleid ingezet door het ministerie van BZK. De drie sporen zijn: 1 het versterken van het risicobewustzijn, 2 gebiedsgerichte pilots, 3 onderzoek.

mogelijkheden van het onderzoek. Verder zijn in het onderzoek nog andere variabelen meegenomen zoals voldoende informatie – information sufficiency vertaald uit het Engels (Ter Huurne, 2009) – ook wel te duiden als de mate van informatie verzadiging. Een ander aspect is de voorspellende waarde van gedrag in het verleden (Ajzen, 1975, 1991). Genomen maatregelen zijn dus een voorspeller van het nemen van maatregelen in de toekomst.

3 Onderzoeksopzet

Achtereenvolgens wordt de voorbereiding, de vragenlijst en de uitvoering van het onderzoek beschreven.

3.1 Voorbereiding vragenlijst

Bij het opzetten van de vragenlijst zijn de volgende stappen gezet:

1. Jargon van het handelingsperspectief of omgaan met risico naar aanleiding van een kwalitatief vooronderzoek.
2. Samenhang van vragen over een begrip door toetsing in lessituatie op de HZ.
3. Nadere wensen van de opdrachtgever over het beschrijven van:
  - a. de kennis van de respondent over gevaarlijke stoffen risico's;
  - b. mogelijk gedrag bij het scenario gif- of rookwolk;
  - c. de mening over risicocommunicatie.

3.1.1 Resultaten kwalitatief vooronderzoek

Om inzicht te krijgen in het jargon en een beeld van de leefwereld van de respondent is een gelegenheidssteekproef genomen waarop 24 respondenten hebben gereageerd. (Zie bijlage 2, kwalitatief vooronderzoek). Omdat het vooronderzoek is gebaseerd op een selecte steekproef van kleine omvang kan geen statistische verwerking plaatsvinden van de gegevens en kunnen geen conclusies worden getrokken ten aanzien van de onderzoeksdoelen. De antwoorden zijn input voor het ontwerp van de vragenlijst. De vragen sluiten door het vooronderzoek beter aan bij de belevingswereld van de respondent door gebruik van zijn ideeën en jargon.

3.1.2 Nadere bepaling van de onderwerpen

Naar aanleiding van voorgaand onderzoek is vastgesteld dat er een hiaat is in de kennis

over risicocommunicatie wat betreft wijze waarop risico-informatie door de ontvanger wordt verwerkt (Prins, et al., manuscript aangeboden voor publicatie). De klankbordgroep Externe Veiligheid heeft input gegeven bij het bepalen van de handelingsperspectieven en samen met dr. Jan Gutteling, expert risicocommunicatie van de Universiteit Twente is de detaillering van handelingsperspectieven in termen van nut, uitvoerbaarheid en uitgevoerd gemaakt. Onder het begrip uitgevoerd wordt hier verstaan: genomen maatregelen. Een parallel onderzoek naar de maatregel jodiumprofylaxe maakt het mogelijk om een aantal aspecten af te stemmen en in een grotere steekproef te meten.

3.2 De vragenlijst

Via de Gemeentelijke Basis Administraties (GBA's) is per gemeente een steekproef van 750 personen vastgesteld. Deze steekproef kwam tot stand door een trekking van 1000 personen vanaf 18 jaar, waarbij door middel van loting respondenten met eenzelfde adres zijn uitgefilterd zodat er maximaal een respondent per adres overblijft. Hiermee wordt onderlinge beïnvloeding voorkomen. Van de overgebleven set is een random verzameling van 750 respondenten voor het onderzoek externe veiligheid samengesteld. In de gemeenten Middelburg en Borsele zijn met dubbele aantallen gewerkt om naast dit onderzoek ook een steekproef voor het onderzoek jodiumprofylaxe te realiseren. De respondenten kregen een brief met het verzoek om ofwel via een internetlink de enquête in te vullen ofwel via een retourenvelop een schriftelijke enquête aan te vragen.

3.2.1 Internet enquête

De internet enquête wordt random toegewezen via een script op de server waar men naar verwezen wordt. Dit betekent dat 50% kans bestaat dat een respondent de vragenlijst met de vragen over de kustoverstroming krijgt en 50% kans dat hij de vragen krijgt over het externe veiligheidsincident (zie tabel 1). Binnen deze twee groepen is per groep nog een splitsing aangebracht - een anders opgestelde foldertekst voor iedere groep - waar een aantal vragen over is gesteld ten behoeve van feedback op de risicocommunicatie.

3.2.2 Schriftelijke vragenlijst

Er zijn dus vier verschillende enquêtes, de vragenlijst met de kustoverstroming, die met het externe veiligheidsincident en de splitsing van deze twee vragenlijsten naar de verschillende

folderteksten. Voor een random toewijzing van de enquêtes aan de respondenten is gewerkt aan een volledige menging van de vier verschillende vragenlijsten. Dit is bereikt door bij de uitgaande post naar de respondenten die een schriftelijke enquête hebben aangevraagd de volgorde 1 2 3 4 1 2 3 4 etc. voor het op de post doen van de vier verschillende vragenlijsten te gebruiken.

3.3 Inhoud vragenlijst

In bijlage 3, vragenlijsten, zijn twee vragenlijsten opgenomen. Per vragenlijst zijn dan weer twee folderteksten te zien zodat uit de opgenomen lijsten is af te leiden welke mogelijke uiteindelijke enquêtes beantwoord zijn. De vragenlijsten verschillen in het feit dat voor een groep respondenten onderzoek is gedaan naar een gedragsmodel betrokken op externe veiligheidsrisico's waarbij een calamiteit met een gif- of rookwolk zoals die bij Moerdijk is ontstaan het scenario is. Het scenario voor de tweede vragenlijst is de kustoverstroming. Zowel het gedragsmodel als de risicocommunicatie zijn voor deze scenario's doorgerekend. Bij de stellingen is steeds een 7 punts Likert schaal gebruikt (figuur 2).

3.3.1 Vaststellen van begrippen of variabelen uit een serie vragen

De items bij iedere vraag geven een gezamenlijke score. Onderlinge samenhang tussen de items wordt statistisch getoetst met de Cronbachs alfa waarde. Bij de bespreking van de resultaten mag er vanuit worden gegaan, dat de Cronbachs alfa waarde voldoende is om de score van het begrip te verantwoorden. Zo is bijvoorbeeld de variabele waarschijnlijkheid getoetst met het stukje enquête volgens figuur 2.

7. De kans om het komend jaar een stralingsincident mee te maken vind ik . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
verwaarloosbaar klein.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een zorgwekkend grote kans.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
veel onwaarschijnlijker dan andere gevaren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zo groot dat ik liever ergens anders zou willen wonen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een zaak om rekening mee te houden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Figuur 2 Voorbeeld Likert schaal

De items krijgen een cijfer van 1 t/m 7, zodat daarmee statistische analyse mogelijk is. Item 1 en 3 zijn tegenovergesteld gemeten en worden omgepoold. Dat wil zeggen dat de waarden helemaal eens en helemaal oneens worden omgedraaid in score (krijgen cijfer 7 t/m 1). Dan wordt de waarde van Cronbachs alfa uitgerekend: 0,769. Dit is een goede waarde die legitimeert dat de verschillende items gebruikt kunnen worden om de variabele waarschijnlijkheid te construeren. Op deze manier zijn verschillende variabelen afgeleid van een serie items en getoetst op interne consistentie. In het geval dat een indicator oorzaak is van een lage Cronbachs alfa wordt deze niet meegenomen in de zo geconstrueerde variabele ofwel het construct. De complete vragenlijsten zijn in bijlage 3 opgenomen.

3.4 Onderzochte concepten

3.4.1 Risicocommunicatie

Om de risicocommunicatie te ondersteunen, zijn de volgende zaken onderzocht:

- Wat men gaat doen als men hoort van een gevaarlijke gif- of rookwolk.
- Wat men doet als men is blootgesteld aan een gevaarlijke gif- of rookwolk.
- Wat men van de overheid of bedrijfsleven verwacht om zich beter te kunnen voorbereiden.
- Wat men weet van de handelingsperspectieven bij een gevaarlijke gif of rookwolk.
- De informatiekkanalen die de overheid het beste zou kunnen gebruiken.
- Hoe men omgaat met de Risicowijzer.
- Aan welke informatie men behoefte heeft.
- Of het presenteren van een tekst die het omgaan met het risico haalbaar voorstelt, invloed heeft op de motivatie tot zelfredzaamheid.
- Het effect van de ramp bij Moerdijk op aandacht en zorgen.

De invloed van de factoren geslacht, geloof, opleiding en leeftijd zijn onderzocht en daar waar significante verschillen in uitkomsten gevonden zijn bij de doelgroepen is dat in dit rapport ter sprake gebracht.

3.4.2 Gedragsmodel

Het gedragsmodel (figuur 1) bevat een aantal variabelen - risicoperceptie, omgaan met

risico, betrokkenheid en motivatie. Deze variabelen worden gemeten met een enquête. Naast deze variabelen worden de mate waarin men denkt over voldoende informatie te beschikken en de reeds genomen maatregelen gemeten. Deze begrippen zijn zowel voor het externe veiligheid en voor kustoverstroming gemeten. Het nut van dit gedragsmodel is dat gemeten variabelen zoals waarschijnlijkheid, gevolgen en het kunnen omgaan met risico – in dit geval de handelingsperspectieven – zoals die in het PMT model (Rogers, 1983) zijn beschreven in het verleden hebben laten zien dat ze een voorspellende waarde hebben. Hiermee wordt dus de geldigheid van het model getoetst en vindt men indicaties voor het te verwachten gedrag.

4 Beschrijving resultaten

Voor het weergeven van de resultaten worden tabellen en grafieken gebruikt. In staafdiagrammen waar intervallen bij de gemiddelde scores zijn weergegeven gaat het om het 95% betrouwbaarheidsinterval van dat gemiddelde. Dit geeft een indruk van het onderscheidend vermogen van de data.

4.1 Respons

Voor het onderzoek externe veiligheid zijn 3000 respondenten benaderd. Dit heeft geleid tot 416 bruikbare reacties. Dit is een response van circa 14%. Neemt men in overweging dat een aantal geadresseerden niet bereikt is of niet in staat is te reageren, dan zou de respons zo'n 16% zijn. Deze lage respons hangt samen met het beschikbare budget. Van de respondent worden handelingen verwacht zoals het op zoek gaan naar een computer met internet of een schriftelijke enquête aanvragen en die weer opsturen. De verwachting is, dat als alle deelnemers een gedrukte enquête zouden toegestuurd krijgen de respons veel hoger zou zijn. Deze conclusie wordt getrokken naar aanleiding van de werkwijze van de GGD Zeeland. Het budget voor dit onderzoek liet een meer comfortabele manier van enquêteren niet toe. Het aantal deelnemers per gemeente is weergegeven in tabel 1. Niet alle deelnemers hebben alle vragen beantwoord. Per besproken onderwerp zal het aantal van de respons worden weergegeven met $n = xx$.

gemeente	onderzoek		totaal
	externe veiligheid	kustoverstroming	
Vlissingen	44	45	89
Terneuzen	44	54	98
Middelburg	67	52	119
Borsele	49	61	110
totaal	204	212	416

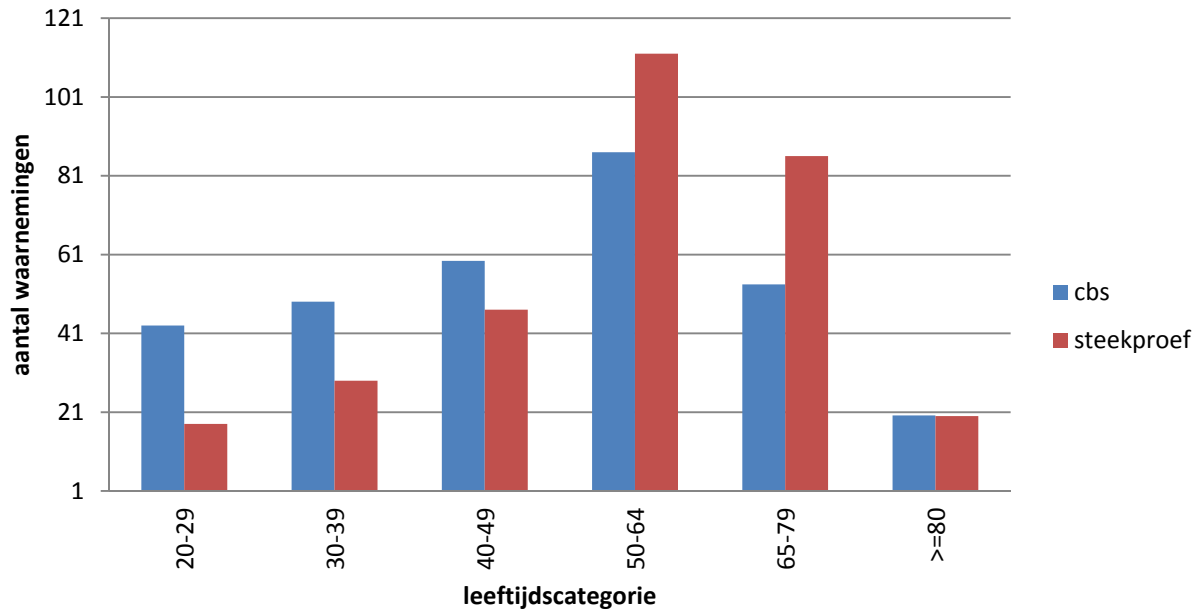
Tabel 1, deelname aan onderzoek, aantal respondenten per gemeente.

4.2 Representativiteit

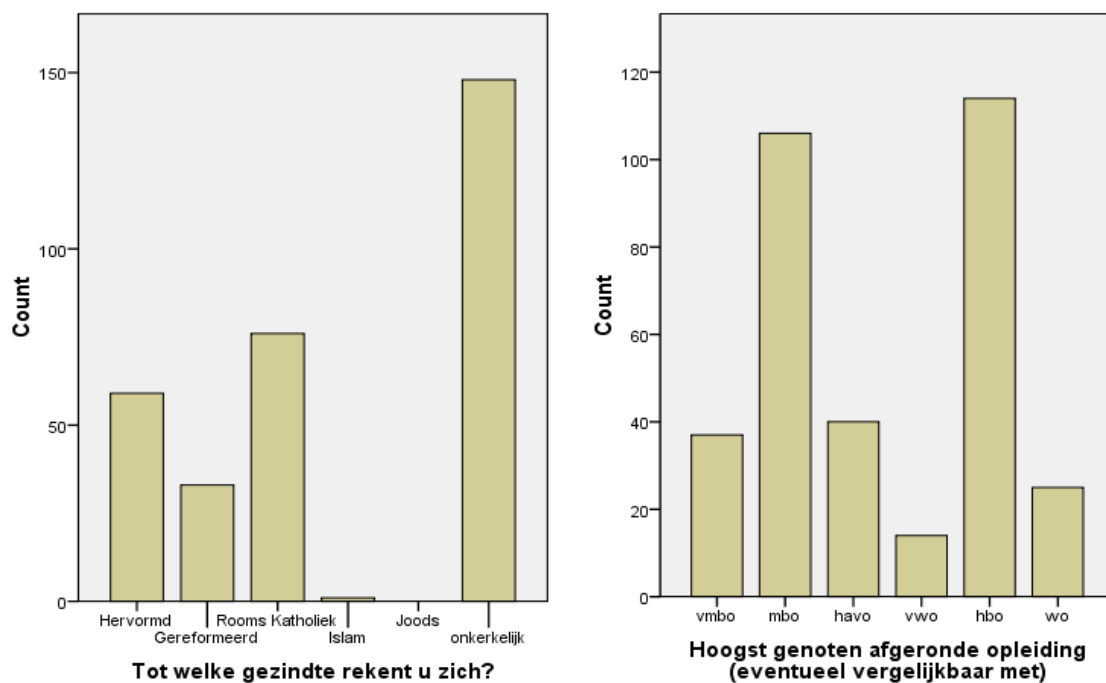
De gemiddelde leeftijd van de deelnemers is 56,75 jaar en verschilt niet significant per gemeente. Echter ten opzichte van de leeftijdsopbouw in de deelnemende gemeenten is er een selectieve respons waar te nemen. Figuur 3 geeft de verwachte aantallen per leeftijdsklasse in de deelnemende gemeenten weergegeven, afgeleid van de CBS gegevens over die specifieke gemeente. Hieruit blijkt dat de groep beneden 46 jaar ondervertegenwoordigd is en dat de ouderen oververtegenwoordigd zijn. Van de deelnemers is 47,37% vrouw in de steekproef, hetgeen niet significant afwijkt van de 50,4 % in Zeeland, volgens gegevens van het CBS. In dit onderzoek wordt met de volgende leeftijdsklassen gewerkt: ≤ 45 ; $46-\leq 65$; >65 . De jongere leeftijdsklasse (≤ 45) geeft minder respons. Een mogelijke verklaring voor dit procentuele verschil is dat de jongeren doelgroep anders met de post omgaat. Wellicht kunnen ja/nee en nee/nee stickers een indicatie zijn voor een bepaalde houding bij een foldercampagne als de risicowijzer.

De gemeenten onderling laten geen significante afwijking van de gemiddelde leeftijd zien. De verdeling van de deelnemers met een enquête kustoverstroming en die met een enquête gevaarlijke stoffen in de gemeenten Borsele, Middelburg, Terneuzen en Vlissingen laat geen significante verschillen in verhouding zien. Dat wil zeggen dat de enquêtevragen voor kustoverstroming en voor gevaarlijke stoffen homogeen verdeeld zijn.

Leeftijdsverdeling steekproef (n=312)

Figuur 3 leeftijdsopbouw in uitsluitend de deelnemende gemeenten Borsele, Middelburg, Terneuzen en Vlissingen volgens het CBS (2010) in vergelijking met de waarnemingen van de steekproef.

Figuur 4 Steekproef samenstelling naar geloof (n=410) en opleidingsniveau (n=409)

Figuur 4 geeft de samenstelling van de steekproef naar geloof en naar opleiding weer. Dit geeft aan dat uitspraken die naar aanleiding van het onderzoek worden gedaan het christelijke en onkerkelijke deel van de populatie betreffen en dat opleidingsniveau breed vertegenwoordigd is. Bij de bespreking van de resultaten vertegenwoordigen de opleidingsniveaus t/m havo de categorie laag, vanaf vwo de categorie hoog.

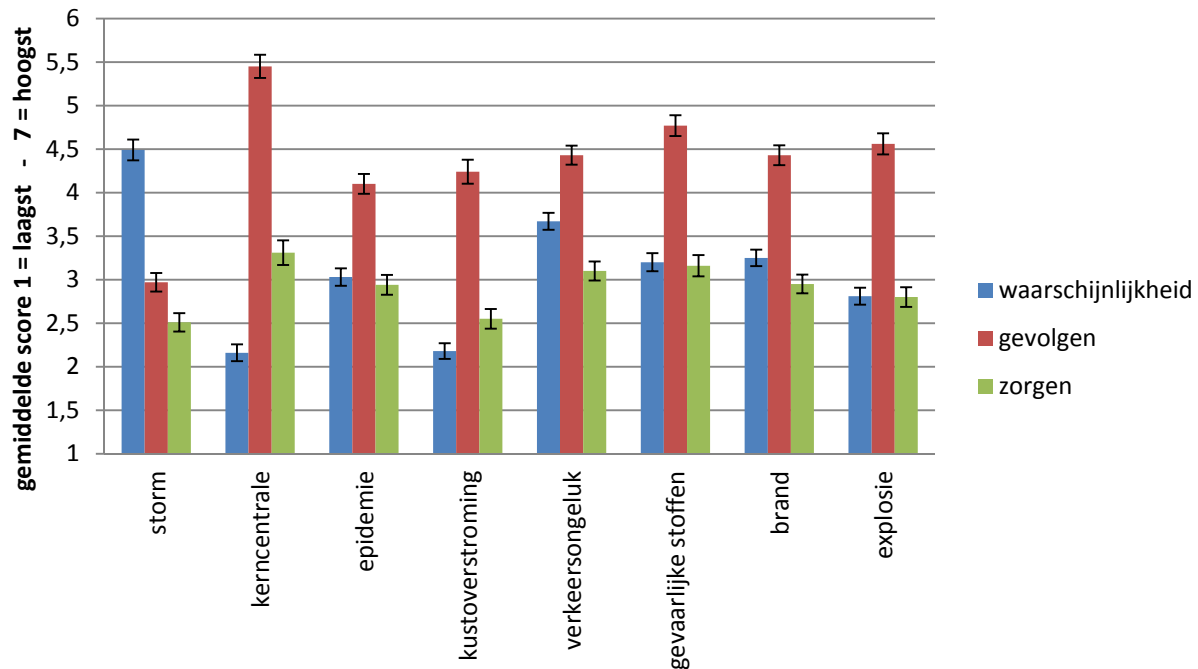
4.3 Risicoperceptie en handelingsperspectieven

De hiernavolgende beschrijving gaat over de gemeten risicoperceptie en handelingsperspectieven. De risicoperceptie van een aantal risico's wordt vergeleken. Hierdoor is het mogelijk om de betekenis van het externe veiligheidsincident te vergelijken met de betekenis van andere risico's. Daarnaast worden handelingsperspectieven met elkaar vergeleken. De handelingsperspectieven krijgen een score op een identieke schaal en worden met elkaar vergeleken aan de hand van die score voor het ramptype kustoverstroming en het ramptype externe veiligheidsincident – scenario gif- of rookwolk.

4.3.1 Risicoperceptie

Van een negental gevaren is de perceptie van het risico door de respondent gegeven over de componenten waarschijnlijkheid, gevolgen en zorgen. De onderzoekspopulatie is hier uitgebreid met de gemeenten Reimerswaal, Woensdrecht en Hulst. De gemeenten Borsele en Middelburg leveren ieder een tweemaal zo groot aandeel in de steekproef. Dit is mogelijk omdat parallel risico-onderzoek aanving in de gemeenten Middelburg, Borsele, Hulst, Reimerswaal en Woensdrecht met een serie identieke vragen. Een statistische analyse (ANOVA post hoc) van afwijkende scores per gemeente laat zien dat in Woensdrecht de perceptie van de gevolgen van de kustoverstroming significant lager is dan wat in de andere gemeenten is waargenomen. Dit is te verwachten vanwege de geografisch hogere ligging van Woensdrecht. Echter de zorgen over zo'n kustoverstroming zijn niet significant verschillend in Woensdrecht.

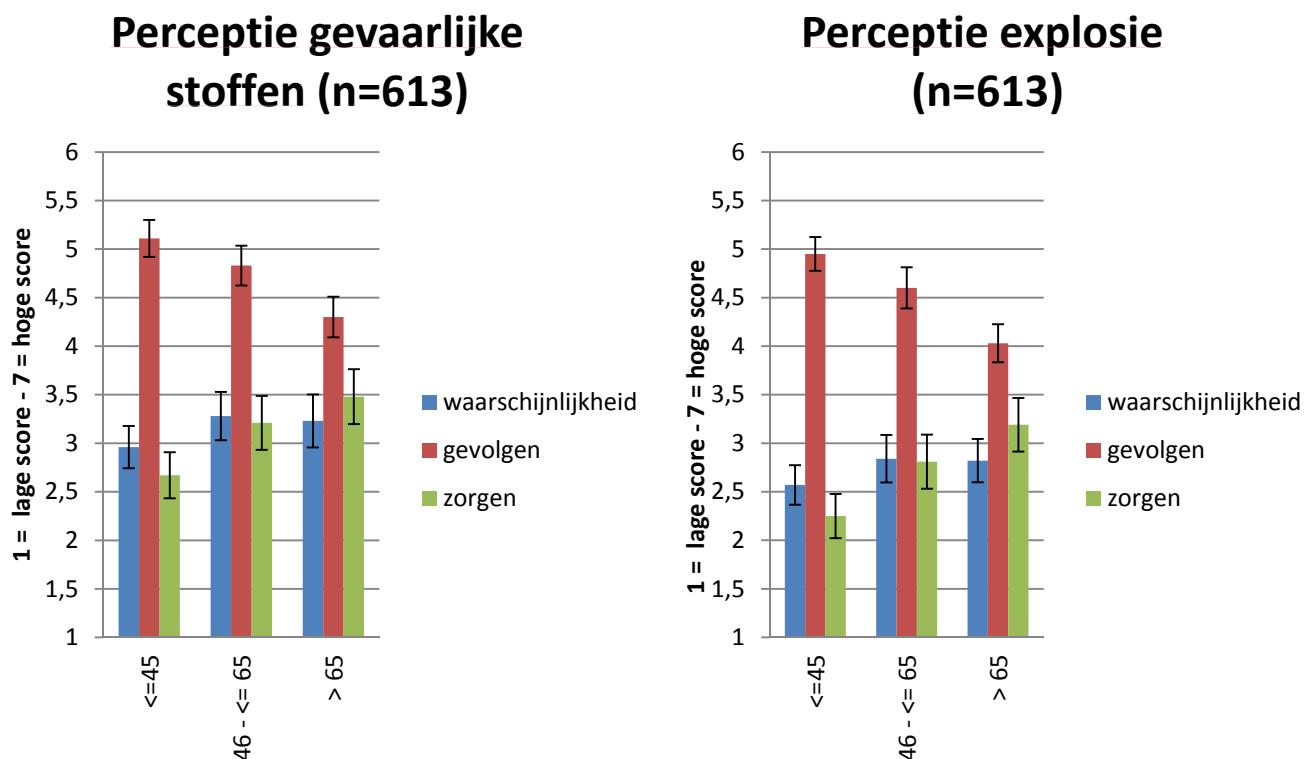
Gemiddelde score percepties verschillende gevaren (n=772)

Figuur 5 Overzicht van de percepties van waarschijnlijkheid, gevolgen en zorgen gemeten in Borsele, Hulst, Middelburg, Reimerswaal en Woensdrecht, Terneuzen en Vlissingen.

Figuur 5 laat resultaten zien van een grotere populatie. We zien dat de gevolgen van een stralingsincident en de zorgen daarover het hoogst scoren. Echter de gevolgen van de gevaarlijke stoffen (scenario gif- en rookwolk) scoren als een goede tweede en gecombineerd met de hogere waarschijnlijkheid is dit risico hoog gepercipieerd. De factoren leeftijd, opleidingsniveau en geloof zijn nader geanalyseerd. Statistiek (ANOVA post hoc) laat significante perceptieverschillen bij de factor leeftijd zien. In figuur 6 worden deze grafisch weergegeven voor de gevaren van gevaarlijke stoffen in verband met een gevaarlijke gif- of rookwolk en een explosie. Opvallend is een toenemende perceptie van zorgen met het toenemen van de leeftijdsklasse en een afnemende perceptie van gevolgen met een toenemende leeftijdsklasse. Deze samenhang tussen leeftijd en zorgen en leeftijd en gevolgen is herkenbaar in de meeste gemeten gevaren van figuur 5. Een totaalbeeld van deze waarnemingen is

weergegeven in figuur 24 (bijlage tabellen en grafieken) waarbij een vergelijking wordt gemaakt met schattingen van het risicodiagram uit het Risicoprofiel van de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ, 2010a). Hierbij is op te merken dat de wijze waarop risicoschatting van de expert op basis van normen in de externe veiligheid anders tot stand komt dan hoe de doorsnee burger afwegingen maakt en dat men vanuit die context voorzichtig moet zijn met conclusies. Het feit dat het ramptype storm een afwijkend patroon laat zien geeft aan dat de meting gevoelig is. Slovic (2000) onderscheidt man made en natural disasters als verschillende typen ramp. Storm en kustoverstroming zijn de natuurrampen die gekenmerkt worden door een grotere acceptatie. Deze meting bevestigt de acceptatie van de risico's van natuurrampen als die acceptatie wordt vertaald naar een lager zorgenniveau.

Figuur 6, waargenomen percepties van een gevaarlijke stoffen incident met een gif- of rookwolk en percepties van een explosie.

Opvallend is de toename van zorgen bij ouderen terwijl de gevolgen van een gevaarlijke stoffenincident bij de jongeren hoger scoort (figuur 6). Ook de factoren opleidingsniveau en geloof laten verschillen zien. De categorie hoger opgeleid heeft significant ($p < 0.01$) minder zorgen over een gevaarlijke stoffen incident met een gevaarlijke gif- of rookwolk.

In de vragenlijsten worden de percepties van waarschijnlijkheid en gevolgen betreffende kustoverstroming en externe veiligheidsincident - afgeleid van stellingenseries bij vraag 7 en 8 uitgebreider gemeten waardoor een nauwkeuriger gemiddelde kan worden berekend. De perceptiewaarden worden weergegeven in tabel 2.

	waarschijnlijkheid		gevolgen	
	externe veiligheid	kustoverstroming	externe veiligheid	kustoverstroming
totaal	3,50	2,84	4,91	4,86
Vlissingen	3,24	2,65	5,10	4,76
Terneuzen	3,94	2,83	5,02	4,73
Middelburg	3,41	2,86	4,73	5,00
Borsele	3,47	3,01	4,65	4,91

Tabel 2 Gemiddelde score op de variabelen waarschijnlijkheid en gevolgen naar aanleiding van vraag 7 en 8 van de enquête op een schaal van 1 tot 7. Significante verschillen van de score van kustoverstroming en een gevaarlijke stoffen incident met een gif- of rookwolk worden weergegeven met grijze arcering (linker en rechter kolom), $p < 0.01$.

Deze resultaten laten zien dat vooral de waarschijnlijkheid van een gevaarlijke-stoffen incident groter wordt ingeschat dan die van een kustoverstroming.

4.3.2 Handelingsperspectieven

Van een serie verschillende concrete handelingsperspectieven is het nut, de uitvoerbaarheid en het genomen hebben – uitgevoerd zijn van zo'n maatregel – gemeten via stellingen op een 7-punts schaal. Factoranalyse is aanleiding tot een typering van handelingsperspectieven met de eigenschappen uitzoeken/informatie verwerken tegenover concrete toepassingen die we praktische acties noemen. De items bij deze eigenschappen van handelingsperspectieven zijn weergegeven in tabel 3, de typering volgt uit de overeenkomsten van de factoranalyse.

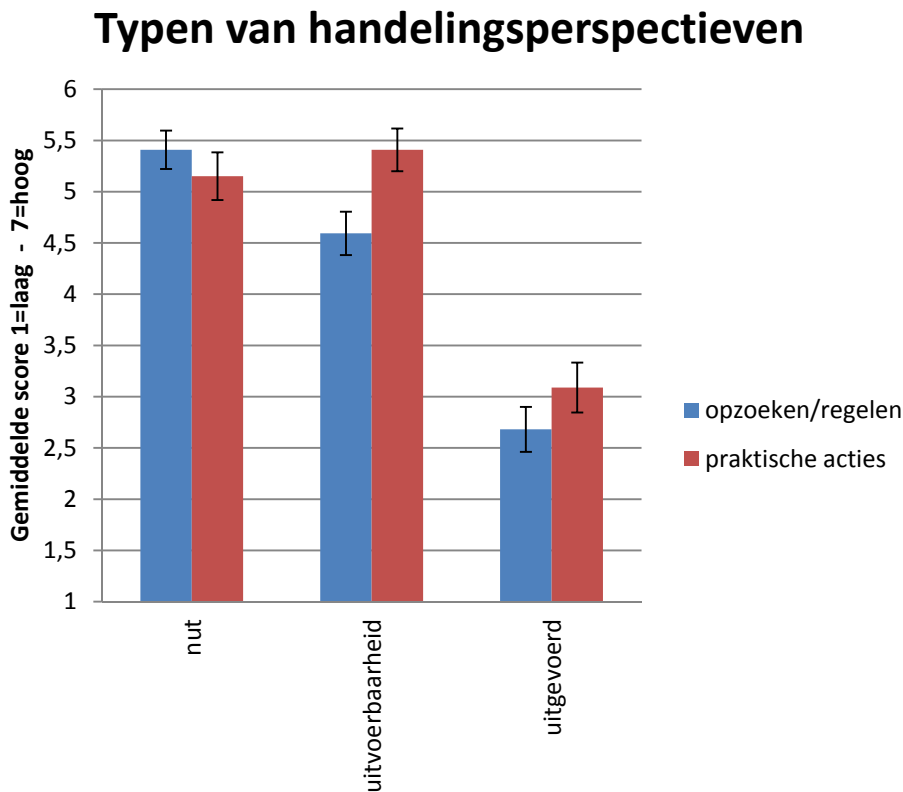
opzoeken / regelen	praktische acties
1 risico's woongebied op risicokaart uitzoeken	6 instructies bewaren
2 uitzoeken welke instantie betrouwbare informatie levert	7 voedselvoorraad 3 dagen
3 objectieve media uitzoeken	8 drinkwatervoorraad 3 dagen
4 bespreken wat te doen met familie	9 noodpakket
5 voorbereiding sociale omgeving (hulpbehoevenden)	
10 Evacuatie routes	
11 uitzoeken waar naar toe te gaan	
12 beste schuilplek weten	
13 wat te doen in eigen huis naast schuilen	

Tabel 3, rangschikking van handelingsperspectieven naar aanleiding van factoranalyse, nummering correspondeert met overzichtsgrafiek, figuur 27 in de bijlage tabellen en grafieken.

De twee typerende eigenschappen worden dus aangeduid met opzoeken/regelen en praktische acties. Opzoeken regelen kan men vooral in verband brengen met het ordenen van informatie, de praktische acties zijn activiteiten die minder uitzoekwerk vragen. Voor de gemeten aspecten – nut, uitvoerbaarheid en uitgevoerd – van deze twee soorten handelingsperspectieven is de Cronbachs alfa waarde steeds 0,8 of hoger, hetgeen goed is voor de interne consistentie van de items horende bij de variabelen.

Het ingeschatte nut van alle genoemde handelingsperspectieven correleert positief ($p < 0.001$ in alle 13 gevallen) met de motivatie tot zelfredzaamheid. Dit betekent dat het nut inzien van het handelingsperspectief een belangrijke rol speelt in de motivatie.

Vergelijkt we de eigenschappen opzoeken/regelen en praktische acties bij drie onderzochte aspecten van handelingsperspectieven, nut, uitvoerbaarheid en uitgevoerd zijn, dan leidt dit tot de score weergegeven in figuur 7.

Figuur 7, score van de twee typen handelingsperspectieven opzoeken/regelen en praktische acties (n=144).

Voor de aspecten uitvoerbaarheid en uitgevoerd scoort de eigenschap praktische acties significant hoger. De weergegeven verschillen zijn statistisch significant (t-toets voor gepaarde waarnemingen; nut: $p < 0.05$, uitvoerbaarheid en uitgevoerd: $p < 0.001$). Detailscores per handelingsperspectief zijn te vinden in bijlage 1, tabellen en grafieken figuur 22.

Deze resultaten laten zien dat men in het algemeen het idee heeft dat men minder goed acties kan uitvoeren die horen bij handelingsperspectieven met de eigenschap informatie opzoeken en regelen.

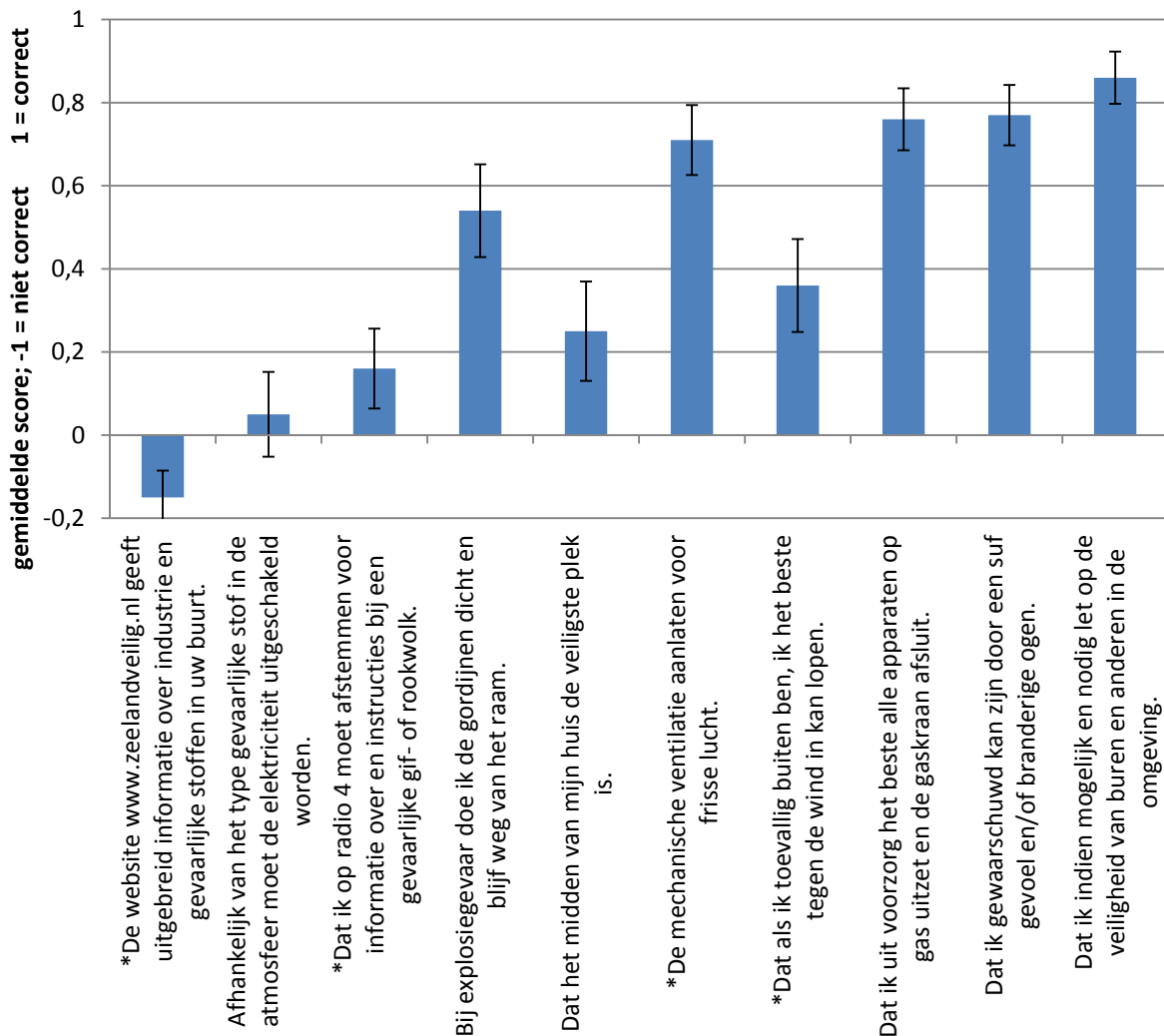
4.4 Risicocommunicatie

Via de enquête geeft de onderzochte populatie een mening over de risicocommunicatie die in dit onderzoeksrapport verder wordt beschreven. Naast algemene aspecten van de risicocommunicatie – verwachtingen van burgers over overheid en bedrijfsleven, wat burgers al weten over gevaarlijke stoffen, over handelingsperspectieven, meningen over toekomstig

gedrag – is bijzondere aandacht besteed aan de Risicowijzer Zeeland (VRZ, 2010b).

4.4.1 Kennis van handelingsperspectieven gevaarlijke stoffen

Kennis gevaarlijke stoffen (n=162)

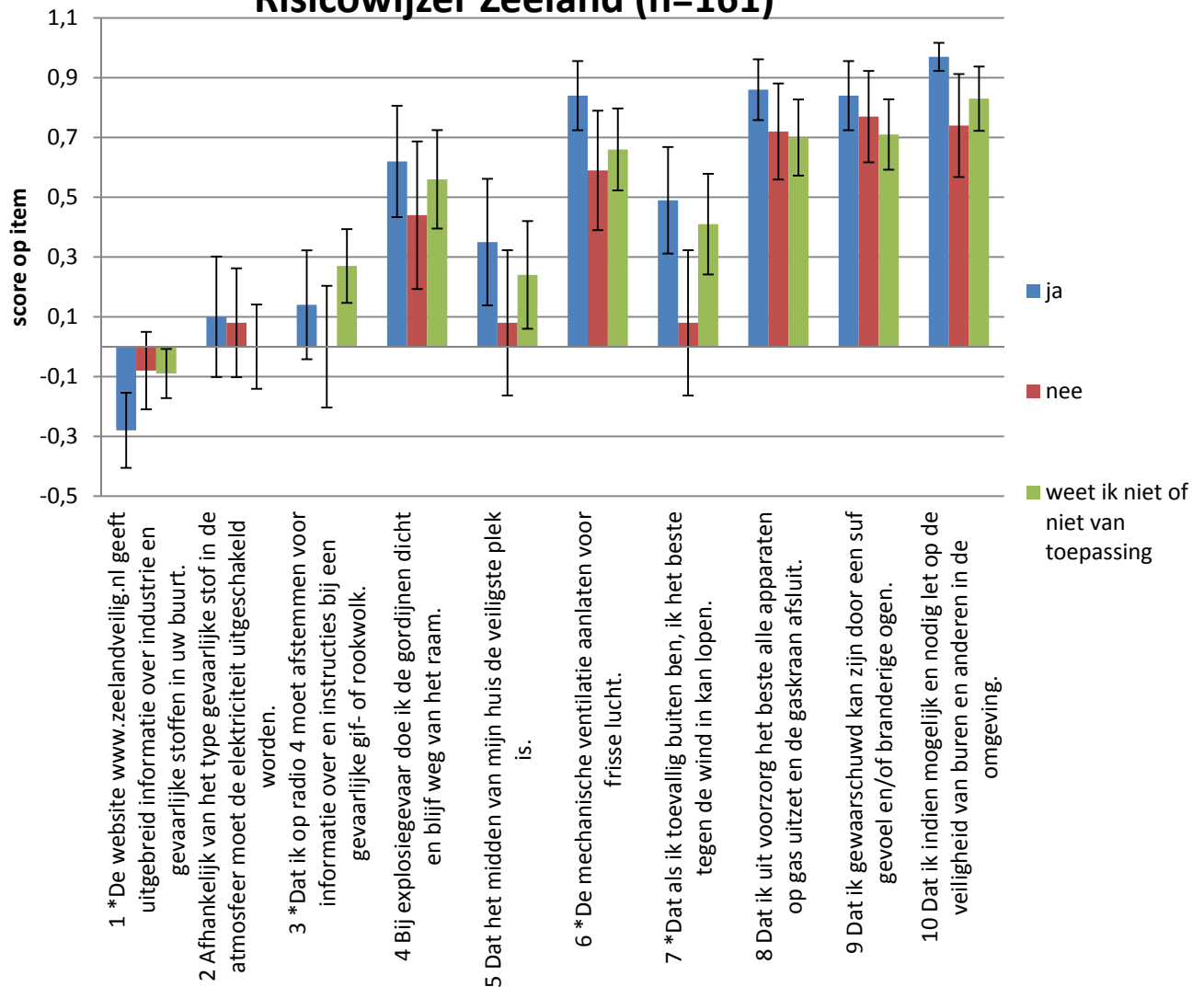
Figuur 8, Stellingen over handelingsperspectieven uit risicowijzer en score van correct beoordelen door respondent.

*: stelling is onjuist. Score onjuist wordt vertaald naar een correcte antwoordscore.

De stellingen vertegenwoordigen een handelingsperspectief, waarbij men bij de 10 stellingen aanvinkt met een van de antwoordmogelijkheden ja/nee/weet ik niet. Het antwoord onjuist bij bijvoorbeeld de stelling *De mechanische ventilatie aanlaten voor frisse lucht* krijgt score 1, juist -1 en weet ik niet 0. Opvallend is de negatieve score van de kennis over de

website www.zeelandveilig.nl. Een meerderheid van de respondenten denkt dat hier uitgebreide informatie te vinden is over het industrie en gevaarlijke stoffen in de buurt.

Score kennis externe veiligheid afhankelijk van vinden Risicowijzer Zeeland (n=161)

Figuur 9 Score op kennisitems uitgesplitst naar antwoord categorieën van “Ik heb de folder Risicowijzer Zeeland ontvangen” met 95% betrouwbaarheidsintervallen. Het correcte antwoord op de stellingen met * is “onjuist”. Een correcte score krijgt de waarde +1, een niet correcte score -1 en het antwoord weet ik niet krijgt de score 0. De grafiek toont de gemiddelde antwoordscores.

In figuur 9 ziet men de wijziging van de score in relatie met het antwoord op de vraag “Ik heb de folder Risicowijzer Zeeland ontvangen”. De verschillen per item zijn significant bij de items 1, 6 en 10 (one way ANOVA, $p < 0,05$). Dit is een indicatie dat respondenten die de

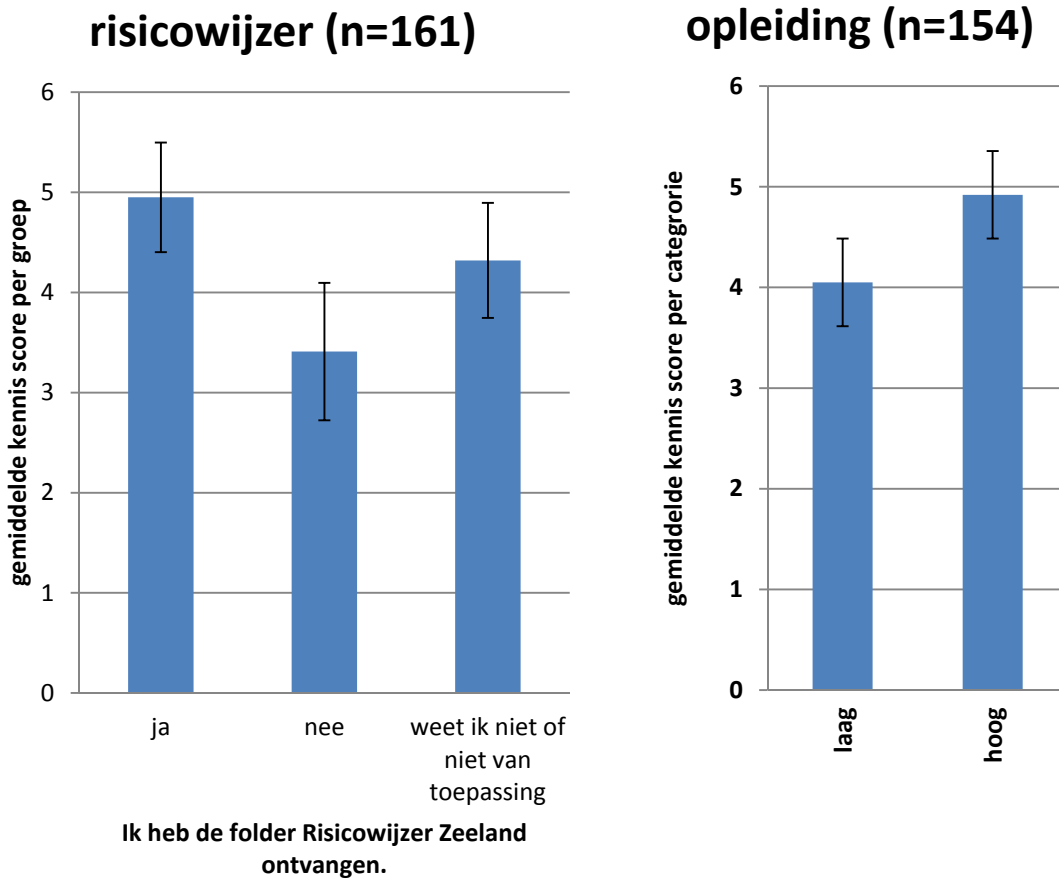

folder hebben ontvangen geneigd zijn item 1 niet correct te beantwoorden. Mogelijk is het noemen van de website bij andere risico-onderwerpen in de folder hier een oorzaak van. Verschillen in kennis tussen man en vrouw en jongeren en ouderen worden weergegeven in tabel 4.

	Man	Vrouw	Jongeren	Ouderen
De website www.zeelandveilig.nl geeft uitgebreid informatie over industrie en gevaarlijke stoffen in uw buurt.	-	+		
Bij explosiegevaar doe ik de gordijnen dicht en blijf weg van het raam.	+	-		
Dat ik uit voorzorg het beste alle apparaten op gas uitzet en de gaskraan afsluit.	++	--	--	++
Dat ik indien mogelijk en nodig let op de veiligheid van burens en anderen in de omgeving.	++	--		
Dat ik op radio 4 moet afstemmen voor informatie over en instructies bij een gevaarlijke gif- of rookwolk.			+	-

Tabel 4 Gemeten verschil in kennis tussen man en vrouw. + of ++ wil zeggen significant meer correcte score met respectievelijk $p < 0.05$ of $p < 0.01$ aan de hand van een Kendalls tau toets.

Met de besproken 10 kennisstellingen is een nieuwe variabele – kennis – geconstrueerd. Deze variabele geeft een indicatie van de kennis bij doelgroepen. De gemiddelde kennisscore met betrekking tot het ontvangen hebben van de risicowijzer en opleidingscategorie is weergegeven in figuur 10. De analyse laat zien dat er geen significant verschil in kennisniveau per gemeente is. Wat opleiding betreft is er wel een verschillend niveau waargenomen, echter het wel of niet hebben opgemerkt van de risicowijzer geeft de grootste verschillen in kennisniveau. Het is aan de communicatiedeskundigen om te kijken of deze detaillering in kennisniveaus bruikbaar is bij de voorlichting. Wat betreft leeftijdscategorie en zijn geen significante verschillen per leeftijdscategorie in samengestelde kennisvariabele (one way ANOVA).

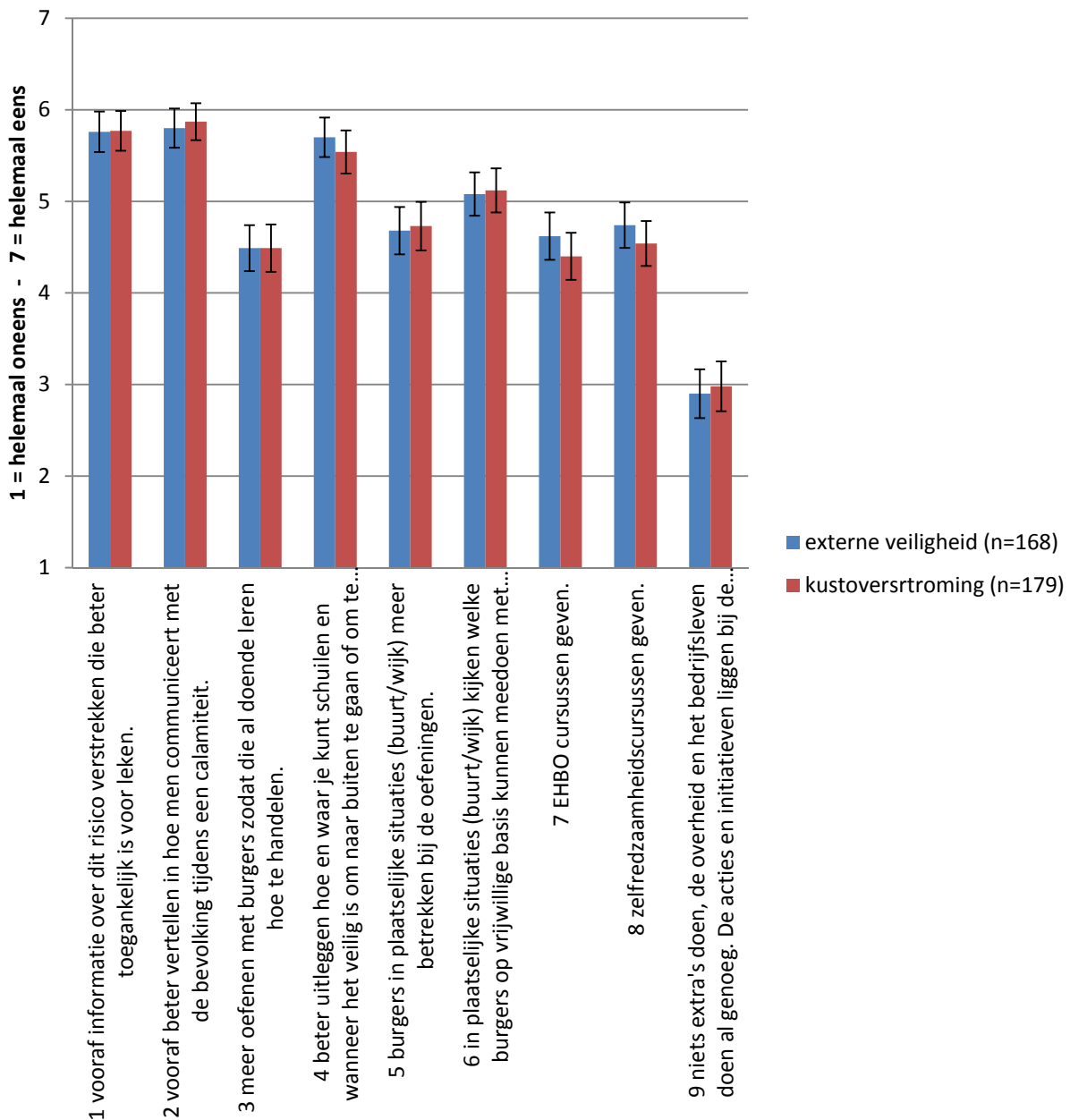

Figuur 10 significante verschillen in kennisscore afhankelijk van:
 Links: Ik heb de folder Risicowijzer Zeeland ontvangen
 Rechts: Opleiding, categorieën hoog/laag

4.4.2 Verwachtingen van burgers

Figuur 11 geeft een overzicht van verwachtingen van burgers waarbij de resultaten van het deelonderzoek kustoverstroming en het deelonderzoek externe veiligheidsincident worden vergeleken.

Verwachtingen van burgers

Figuur 11 Wat de burger verwacht van de overheid en/of bedrijfsleven, gemeten in de gemeenten Borsele Middelburg, Terneuzen en Vlissingen voor twee verschillende ramptypen.

Voor de kustoverstroming begint de stelling steeds met: *Om me als burger beter te kunnen voorbereiden op een kustoverstroming moet de overheid:* en voor het externe veiligheid

met: *Om me als burger beter te kunnen voorbereiden op een gif- of rookwolk zou overheid of het bedrijfsleven:*.

De scores bij de eerste 8 items geven de bepaalde actie van de instanties weer en het 9^e item gaat over niets doen, het nalaten van acties bij de overheid. Men ziet dat de score op vraag 1 t/m 8 steeds groter dan 4 – neutraal – is. Dit betekent dat men gemiddeld genomen de geformuleerde actie van de overheid verwacht. Men is het meest eens met het nemen van de acties 1, 2 en 4 (zie tabel 5).

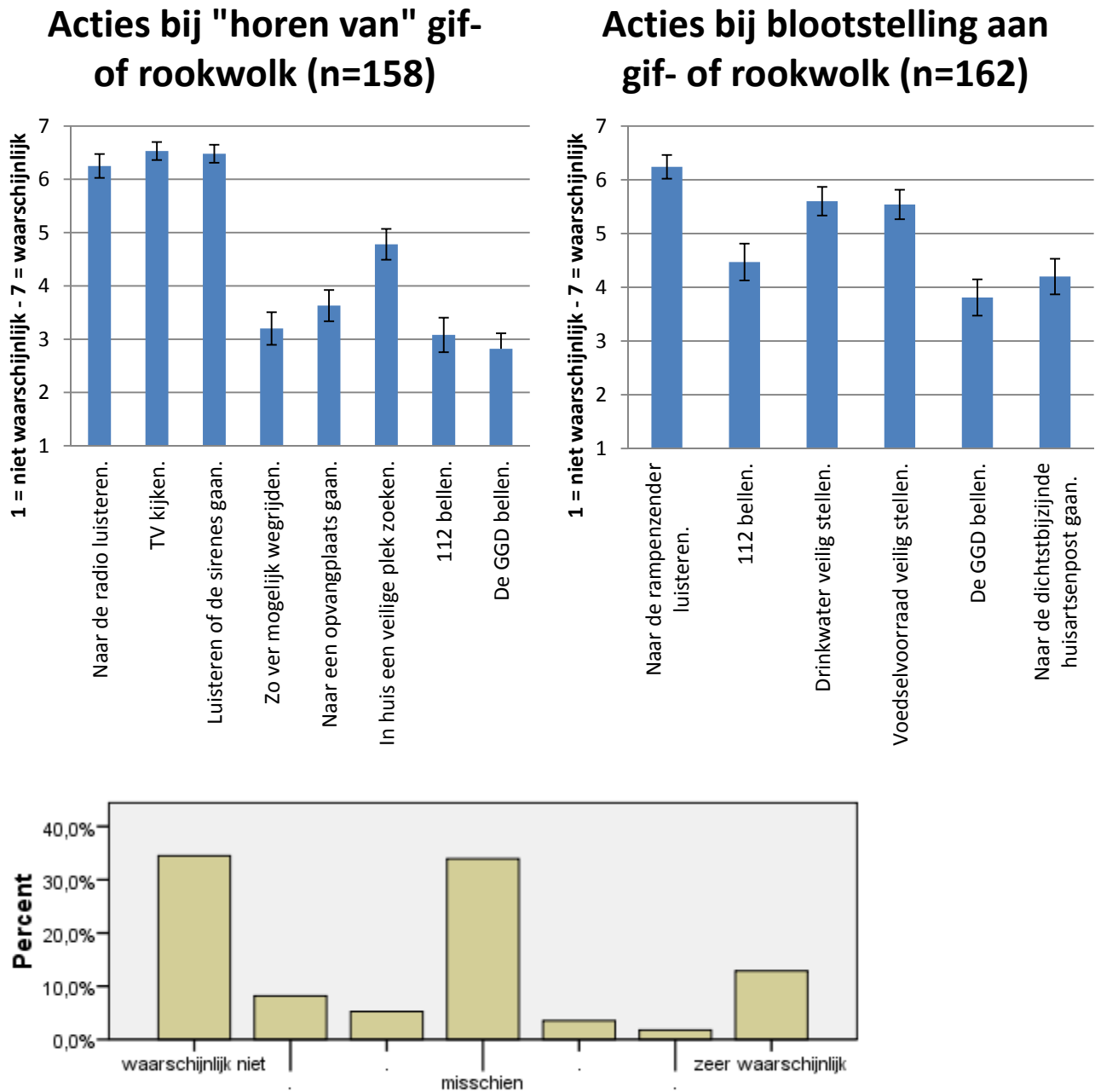
1 vooraf informatie over dit risico verstrekken die beter toegankelijk is voor leken.
2 vooraf beter vertellen in hoe men communiceert met de bevolking tijdens een calamiteit.
4 beter uitleggen hoe en waar je kunt schuilen en wanneer het veilig is om naar buiten te gaan of om te evacueren.

Tabel 5, voorkeur acties die de burger

Deze voorkeuren verschillen niet van de verwachtingen voor de kustoverstroming en zijn een indicatie voor een meer algemeen verwachtingspatroon over risicocommunicatie bij rampen.

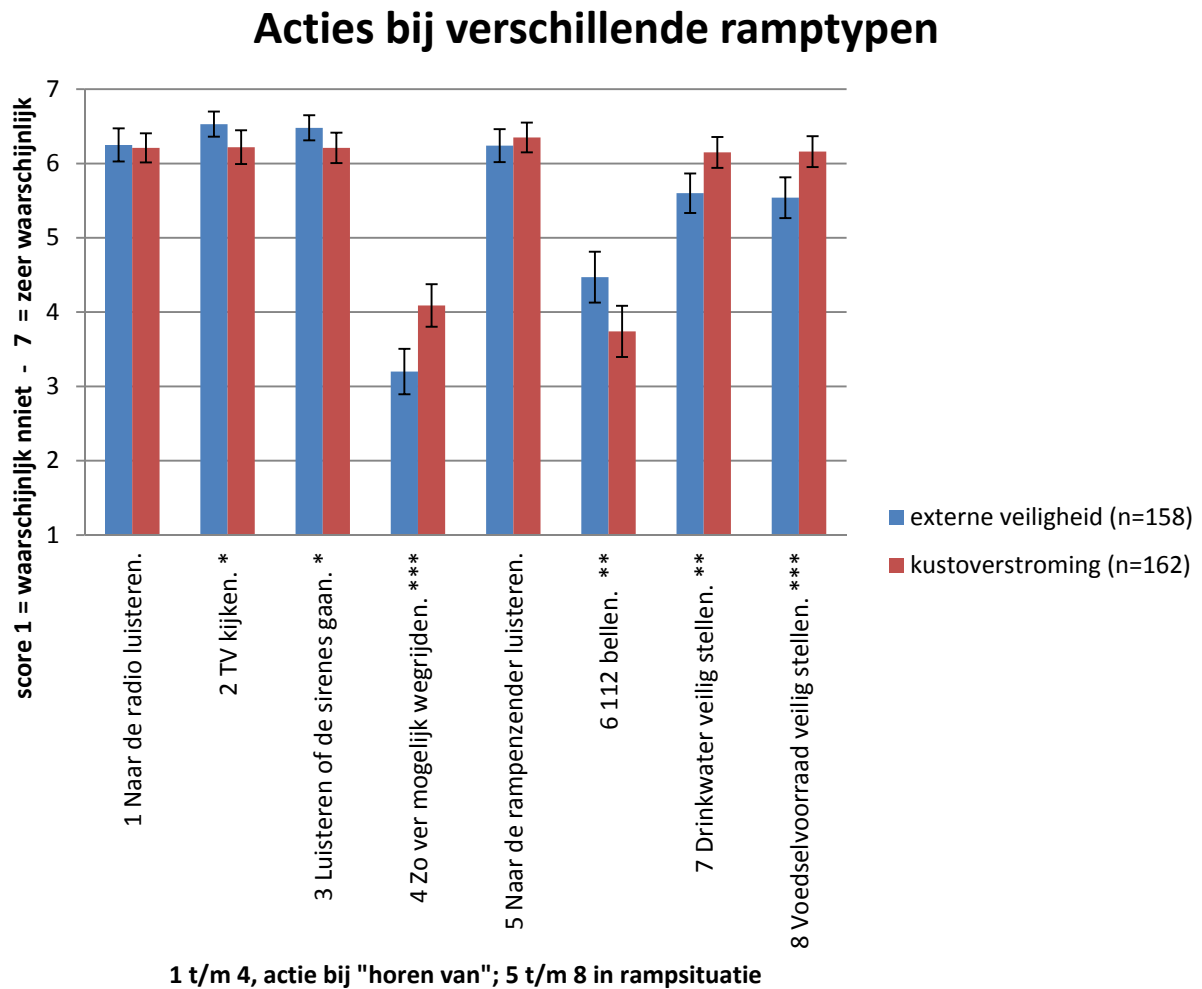
4.4.3 Acties bij gif- of rookwolk scenario tijdens of nabij warme fase

Figuur 12 laat zien wat burgers denken dat ze gaan doen. Dit is geen garantie voor de daadwerkelijke actie. Het schetst verwachtingen waarop de hulpverlening zou kunnen afstemmen. De actie zo ver mogelijk weggrijden is tegenstrijdig. Het is vaak een risico-vergrotende actie en wordt in het algemeen niet geadviseerd als spontane actie. Om meer inzicht in de mening van de respondenten te geven is van deze actie de detailscore weergegeven in figuur 12 onder. Het blijkt dat circa 15% van de respondenten aangeeft deze optie waarschijnlijk te kiezen. De gekozen acties zijn afgeleid van een onderzoek in New Jersey (Blando et al., 2007) om later vergelijking met ander onderzoek mogelijk te maken.

Figuur 12

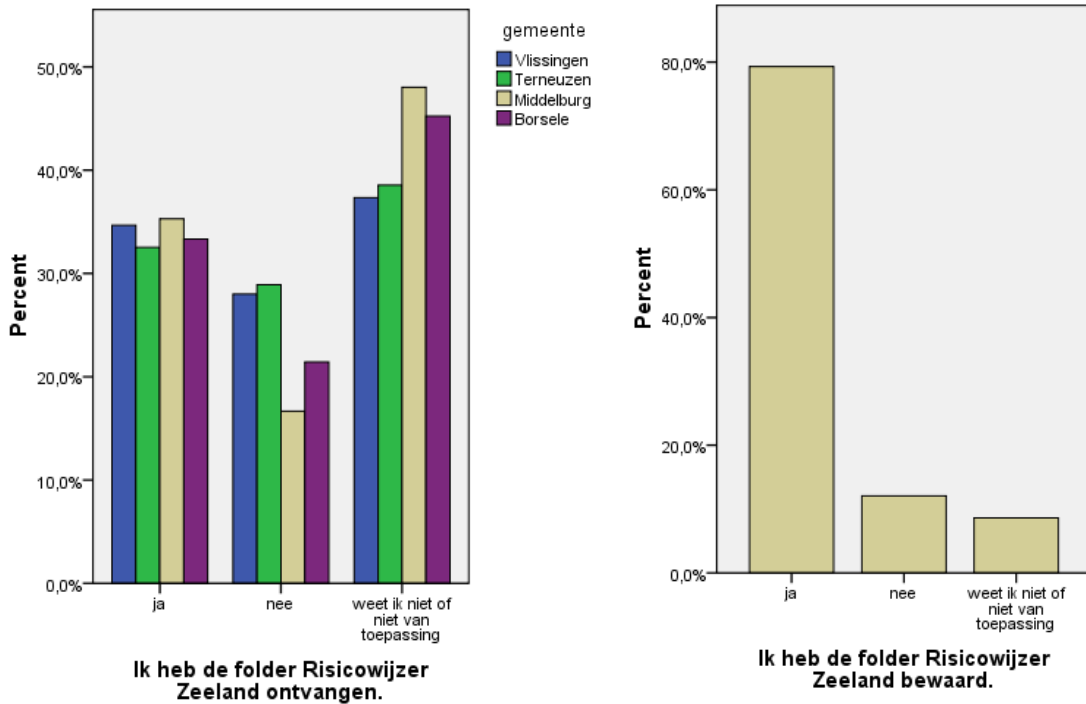
links en rechts boven: gemiddelde score op acties,
 onder: een grafiek met de detailscore op zo ver mogelijk wegrijden.

Figuur 13 Vergelijking van acties naar aanleiding van een op handen zijnde ramp of als men daadwerkelijk zich in de rampsituatie bevindt. Significant verschillende uitslag tussen actie bij gif- of rookwolk of actie bij kustoverstroming wordt aangegeven met *, ** of *** achter de actie; * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

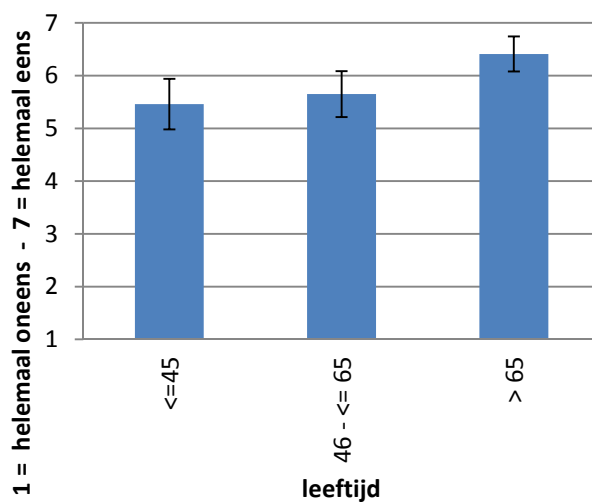
4.4.4 Omgaan met de folder Risicowijzer Zeeland; communicatie verwachtingen

In de eerste plaats is er gekeken of de folder is ontvangen. Per gemeente is geen afwijkend patroon te zien. Circa 35% van de respondenten heeft de risicowijzer opgemerkt waarbij geen significante verschillen per gemeente zijn waargenomen (figuur 14). Van de respondenten die de risicowijzer hebben opgemerkt heeft circa 80 % de folder bewaard. De folder als communicatiemedium (figuur 15) scoort significant hoger (ANOVA, $p = 0.05$) bij de leeftijdsklasse > 65 .

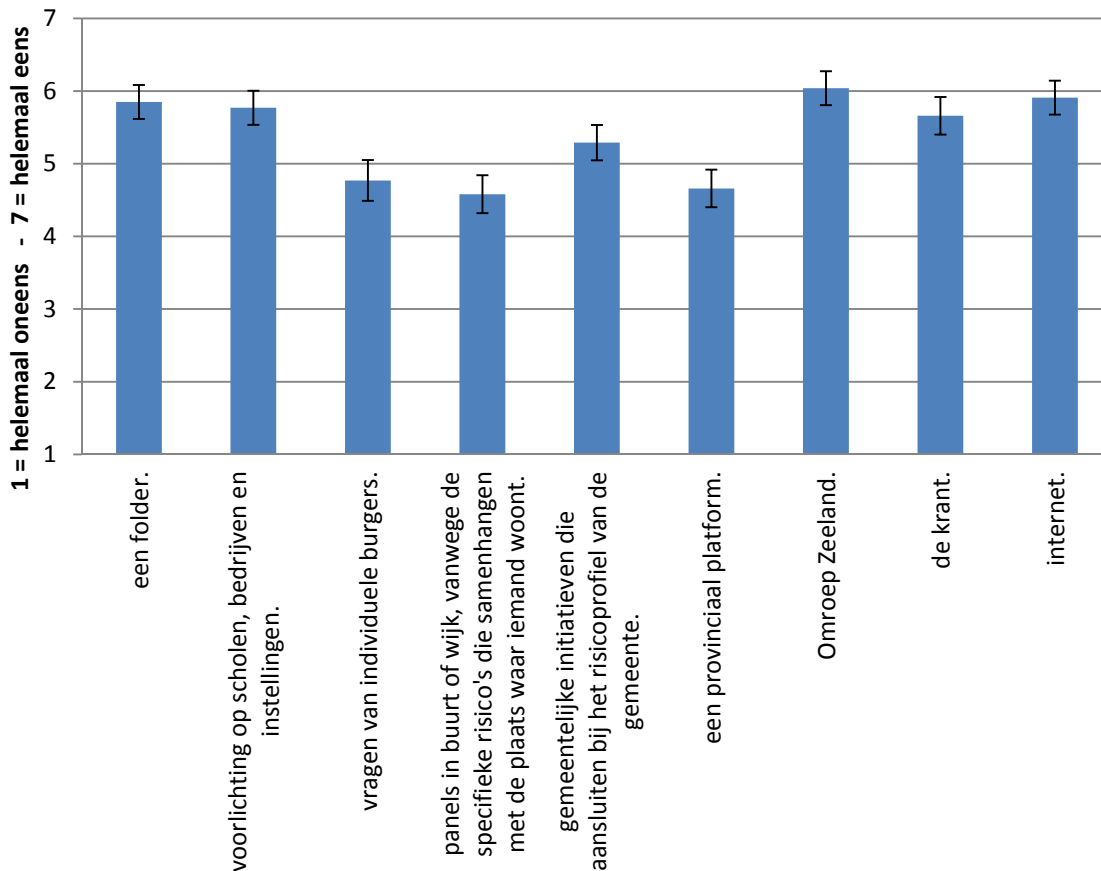
Figuur 14 links: respondenten die de folder ontvangen en opgemerkt hebben (antwoord ja, n=204), rechts: de selectie jonger dan 46 jaar die de folder heeft ontvangen (n=58)

Folder als communicatie medium (n=145)

Figuur 15 Folder als communicatiemedium opgesplitst naar leeftijd.

De overheid moet informatie over wat te doen bij een gevaarlijke gif- of rookwolk geven via (n=155)

Figuur 16, gemiddelde score van 9 verschillende media.

De folder wordt het meest gewaardeerd als hulpmiddel bij de risicocommunicatie (figuur 16), daarna komen: voorlichting op bedrijven en scholen, Omroep Zeeland, internet en de krant. Alleen de folder laat significante verschillen zien aan de hand van leeftijdsklassen; ouderen waarderen de folder meer (figuur 15).

4.4.5 Andere aspecten van risicobeoordeling en zelfredzaamheid

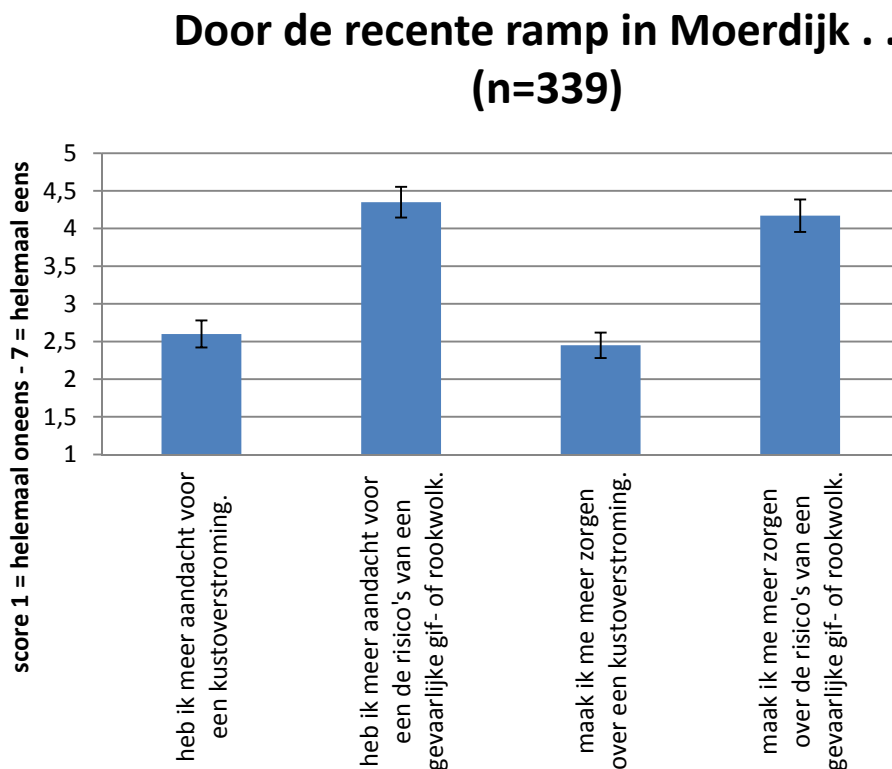
Er is geëxperimenteerd met een tekst die gaat over de voorbereiding op een gif- of rookwolk. Hierin worden bij de experimenteergroep de onderstreepte woorden gebruikt:

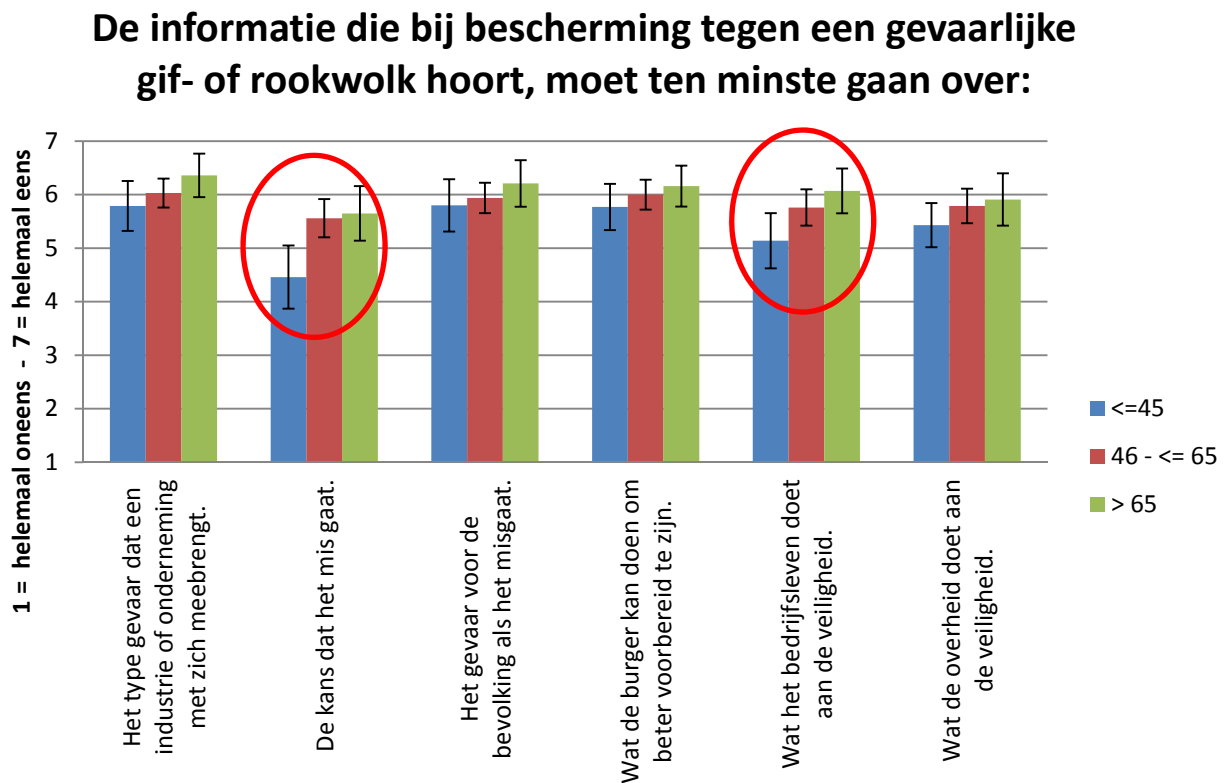
U kunt zich eenvoudig voorbereiden door de risicokaart (www.zeeland.nl/risicokaart/provincie) te bekijken. Op deze kaart vindt u gemakkelijk de opslagplaatsen van gevaarlijke stoffen in uw omgeving. Het is niet moeilijk om uw noodvoorraad in huis te hebben voor het geval u bij het vrijkomen van gevaarlijke stoffen lang binnen moet blijven. Met de checklist in deze risicowijzer kunt u gemakkelijk controleren of uw noodvoorraad op orde is.

Er zijn naar aanleiding van de gebruikte tekst geen indicaties gevonden dat aanspoort tot meer motivatie voor actie tot zelfredzaamheid (of bedoelde actie).

Wat betreft de ramp in Moerdijk, deze heeft effect gehad op de verandering in risicoperceptie zoals die door de respondenten is waargenomen. Als men een veranderde mening over een gevaarlijke-stoffen-incident vergelijkt met de verandering van mening over een kustoverstroming dan geeft dit een duidelijk meetbaar verschil (figuur 17).

Figuur 17. Effect van ramp in Moerdijk (5 januari 2011) in vergelijking met de vragen over kustoverstroming en gevaarlijke stoffen incident.

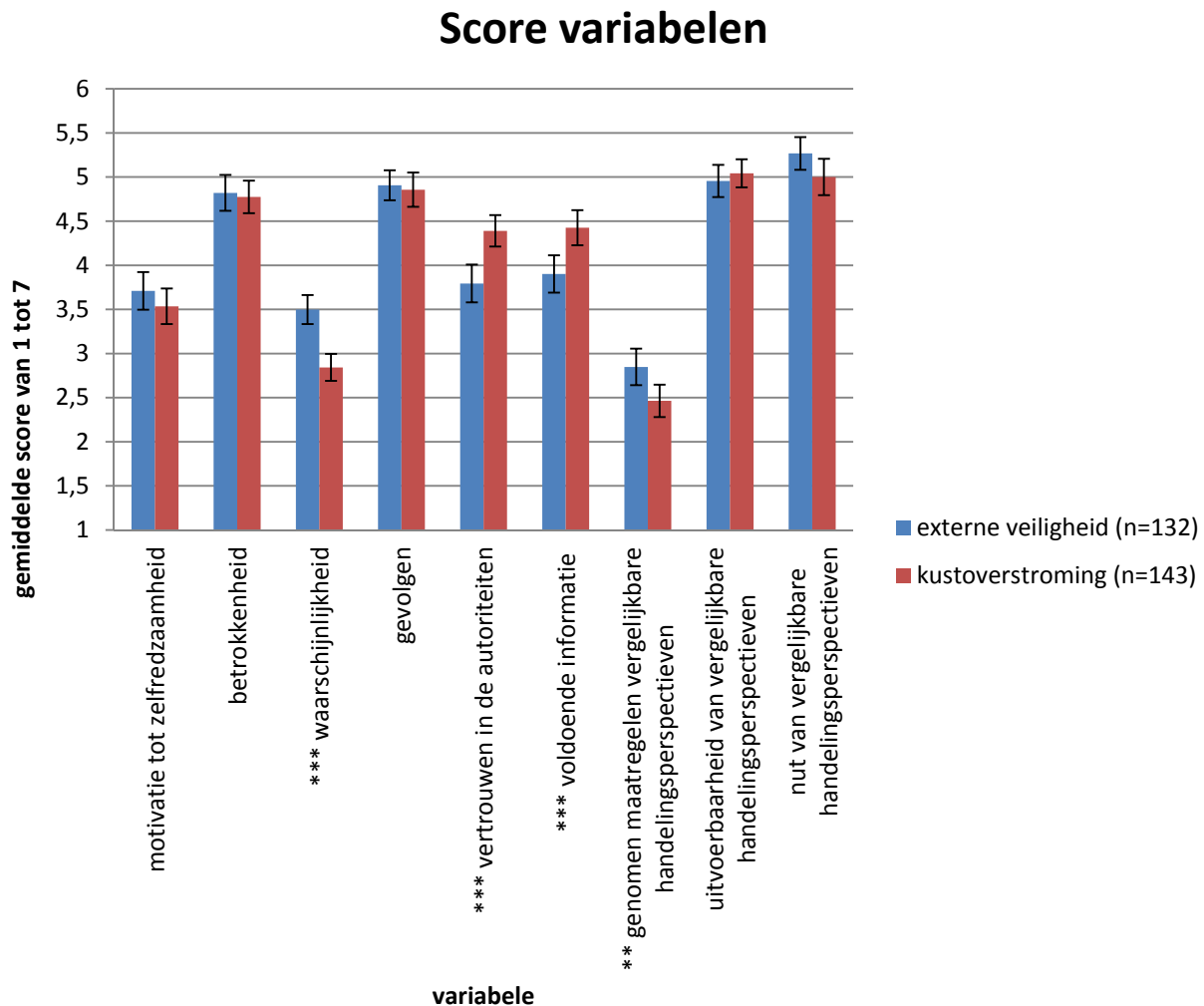
Figuur 18 gemiddelde score van de informatie waaraan men behoefte heeft, opgesplitst naar leeftijd, significante verschillen zijn omcirkeld (n=141)

Figuur 18 laat zien dat de leeftijdsklasse <=45 jaar in alle soorten informatiebehoeften die getoetst zijn steeds het laagste scoort. Bovendien zijn de omcirkelde verschillen significant. Een van de modelvariabelen – voldoende informatie, vertaald van de Engelstalige term information sufficiency – laat hetzelfde beeld zien in de leeftijdsverdeling. De <=45 jaar groep heeft een significant hogere waarde voor voldoende informatie of informatie verzadiging.

4.5 Samenhang variabelen

Variabelen zijn samengesteld uit de antwoorden op items van verschillende vragen uit de enquête (vraag 6 t/m 28) die of gaan over een kustoverstroming óf over een externe veiligheidsincident met het scenario gif- of rookwolk. De score van de variabelen is dus tot stand

gekomen vanuit een bepaald gevaartype. In figuur 18 ziet men de resultaten en (significante) verschillen.

Figuur 19 Gemiddelde score van variabelen, ieder afgeleid van een serie stellingen. Significatie van de verschillen in resultaat tussen het model bij externe veiligheid en bij kustoverstroming: ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$.

Het is niet mogelijk om de betekenis van de score van één bepaalde variabele te duiden. Wat betekent een uitslag hoog of laag en wat zijn de standaardwaarden? Daar is niets over bekend. Wat echter wel mogelijk is, is dat men kijkt naar de relatieve betekenis van de score. Is bij een gif- of rookwolk de waarde van een variabele ten opzichte de kustoverstroming anders? Waar de verschillen significant zijn worden deze hieronder besproken.

De variabele waarschijnlijkheid is groter in het externe veiligheidsonderzoek. Dit resultaat komt overeen met de positie van het externe veiligheidsprobleem in het risicodiagram (VRZ, 2010a). Een logische verklaring luidt: het komt vaker voor dat er een gif- of rookwolk is dan een kustoverstroming. Wel is opmerkelijk dat in de perceptie van de respondent de gevolgen niet verschillend zijn. Mogelijk kijkt een respondent hoofdzakelijk naar de gevolgen voor hemzelf. Maar dan nog, bij de ramp in Moerdijk zijn nauwelijks schades voor de burger geweest, terwijl een kustoverstroming in de meeste scenario's voor individuen buitengewoon grote gevolgen met zich meebrengt.

De variabele vertrouwen in de autoriteiten laat zien dat men hogere verwachtingen heeft van het kustveiligheidsbeleid dan van het externe veiligheidsbeleid.

De variabele voldoende informatie is groter bij de kustoverstroming. De informatie verzadiging bij externe veiligheid is kleiner en dit is een indicatie voor meer informatie zoekend gedrag. Informatie zoekend gedrag leidt in een aantal gevallen tot het aanpakken van een handelingsperspectief, zoals het opzoeken van risico's op de risicokaart of het vinden van een instantie die betrouwbare informatie verstrekt (ter Huurne, 2008). Recent onderzoek (Prins, et al., manuscript aangeboden voor publicatie) laat ook zien dat motivatie voor zelfredzaamheid – in het geval van Ter Huurne: information seeking behaviour – bij kustoverstromingen het meest wordt verklaard met deze voldoende informatie (information sufficiency) variabele. Dit resultaat is een indicatie dat de informatiehonger voor externe veiligheid groter is dan bij kustoverstromingen hetgeen doet vermoeden dat dit een positieve invloed heeft op zelfredzaam gedrag.

De variabele genomen maatregelen scoort hoger bij het externe veiligheidsrisico dan bij de kustoverstroming. Men heeft het idee dat men zich in het verleden meer heeft voorbereid op de gif- of rookwolk dan de kustoverstroming.

Tot slot, hoe dragen de modelvariabelen (zie ook figuur 1), bij tot de motivatie voor zelfredzaamheid? Het model kent als afhankelijke variabele de motivatie tot zelfredzaamheid en een serie onafhankelijke variabelen – oorzaken van die motivatie – waarvan de volgende worden besproken: waarschijnlijkheid incident, gevolgen incident, handelingsperspectieven met de aspecten nut, uitvoerbaarheid en uitgevoerd zijn, betrokkenheid, voldoende informatie en vertrouwen in autoriteiten. Het verband van deze onafhankelijke variabelen met de motivatie tot zelfredzaamheid is weergegeven in een correlatietabel, tabel 6. In deze tabel is tevens een

vergelijking gemaakt tussen de ramptypen externe veiligheid met het scenario gif- of rookwolk en de kustoverstroming. De correlatietabel (tabel 6) laat hier de relatie van de onafhankelijke variabelen met motivatie tot zelfredzaamheid zien. Het aantal sterretjes geeft aan hoe significant de correlatie is. Bijvoorbeeld bij drie sterren weten we voor 99.9% zeker dat de correlatie bestaat. De correlaties laten zien dat het model toegepast op het ramptype kustoverstroming in grote lijnen dezelfde verbanden weergeeft als het model toegepast op het ramptype externe veiligheid voor het scenario gif- of rookwolk.

	Motivatie tot zelfredzaamheid	
	Externe veiligheid	Kustoverstroming
waarschijnlijkheid	0,301***	0,353***
gevolgen	0,306***	0,231**
nut van vergelijkbare handelingsperspectieven	0,599***	0,581***
uitvoerbaarheid van vergelijkbare handelingsperspectieven	0,171*	0,257***
genomen maatregelen vergelijkbare handelingsperspectieven	0,289***	0,365***
betrokkenheid	0,320***	0,369***
voldoende informatie	-0,297***	-0,249***
vertrouwen in de autoriteiten	-0,073	-0,150*

Tabel 6, Correlaties van vergelijkbare variabelen met motivatie tot zelfredzaamheid.

* $p < 0.001$, kustoverstroming $n=171$, externe veiligheid $n=156$. Als er geen * bij het getal staat is $p > 0.05$. De getallen laten op een schaal van -1 tot 1 zien in hoeverre men gemotiveerder is als de score van de variabele in de linker kolom hoger is.

Het door de respondent beleefde of waargenomen nut van handelingsperspectieven, dus wat de respondent als nuttig ziet, hangt het sterkst en in positieve zin samen met de motivatie tot zelfredzaamheid. De variabelen getoond in de tabel zijn onderwerp voor eventuele modelanalyse in het traject van het promotieonderzoek.

5 Conclusies en aanbevelingen

Het onderzoek levert een aantal aanwijzingen over de wijze waarop burgers tegen risico aankijken, tegen handelingsperspectieven aankijken, hun kennis van die handelingsperspectieven en de wijze waarop de risicowijzer effect heeft op kennis van handelingsperspectieven. Het geeft een beeld van de informatiebehoefte van de burger en zijn mening over de risicocommunicatie. Een gedragsmodel voor zelfredzaamheid bij externe veiligheid – scenario gif- of rookwolk – is getoetst en vergeleken met een gedragsmodel voor zelfredzaam gedrag bij een kustoverstroming. Het risico van het gevaarlijke stoffen scenario gif- of rookwolk en de explosie scoren hoog als risico in de perceptie van de burger, hoger dan menig ander risico dat door de experts op een risicovollere plaats in het risicodiagram wordt gezet.

Ten aanzien van de risicoperceptie en handelingsperspectieven geeft dit onderzoek de volgende resultaten:

- De burger heeft een relatief – ten opzichte van andere gevaren – grote risicoperceptie van scenario's gif- of rookwolk en explosie.
- Als we het risico zien als samengesteld uit de componenten waarschijnlijkheid en gevolgen – kans * effect – dan is de waarneming door de burger van de waarschijnlijkheid van het scenario gif- of rookwolk groter dan die van de waarschijnlijkheid van de kustoverstroming.
- Het aspect nut van handelingsperspectieven vertoont een sterke positieve samenhang met de motivatie tot zelfredzaamheid.
- Men kan twee eigenschappen van handelingsperspectieven onderscheiden die verschillende eigenschappen van uitvoerbaarheid hebben, uitzoeken/regelen tegenover praktische of concrete acties. De zaken die minder te maken hebben met uitzoeken en regelen scoren hoger op uitvoerbaarheid.
- Voor het scenario gif- of rookwolk laat het onderzoek zien dat er meer preventieve acties zijn ondernomen van het type praktische acties en dat de handelingsperspectieven uit de groep uitzoeken/regelen qua nut hoger scoren.
- De groep respondenten <=45 jaar typeert zich door minder zorgen over gevaar en een hogere inschatting van de gevolgen van een gevaar. Deze tendens is in alle 9 onderzochte gevaartypen terug te vinden.

- De relatief lagere respons van de groep ≤ 45 jaar is opvallend. Is dit in verband te brengen met een andere aspect van risico, minder zorgen?

Het PMT model (Rogers, 1983) laat zien dat de risico perceptie en de perceptie van het kunnen omgaan met risico – de handelingsperspectieven – belangrijke voorspellers zijn van de motivatie tot zelfredzaamheid. Vertaald naar de risicocommunicatie geven deze uitkomsten aanwijzingen voor het onderzochte externe veiligheidsscenario gif- of rookwolk de volgende suggesties:

- Een risicodiagram voor de burger. Zo'n risicodiagram zou de burger op zijn begripsniveau en zijn situatie inzicht kunnen geven wat en hoe groot bepaalde risico's zijn.
- Extra aandacht geven aan handelingsperspectieven die met regelen of opzoeken te maken hebben. Facilitering van de uitvoerbaarheid. Bijvoorbeeld, als iemand zijn gevaren op de risicokaart zou moeten of willen opzoeken, is het dan niet handig om hierbij al rekening te houden met die extra moeilijkheid en vooruit al wat uitzoekwerk te doen, zoals het aangeven van de specifieke risico's in de buurt van de geadresseerde.
- Onderzoek doen naar hoe de groep ≤ 45 jaar beter te bereiken is.
- Duidelijk maken waarom bepaalde handelingsperspectieven nuttig zijn.

Naar aanleiding van de risicocommunicatie, de Risicowijzer Zeeland en de kennis van de handelingsperspectieven geeft het onderzoek de volgende resultaten:

- Het feit dat men de Risicowijzer Zeeland heeft opgemerkt is de beste verklaring voor extra kennis over de gevaren van gevaarlijke stoffen.
- Vooraf informatie over dit risico verstrekken die beter toegankelijk is voor leken is een aandachtspunt.
- Vooraf beter vertellen hoe men communiceert met de bevolking tijdens een calamiteit is een aandachtspunt.
- Kennis over externe veiligheid wordt gedetailleerd in beeld gebracht wat betreft inhoud en doelgroep, in het rapport worden specifieke kennisverschillen tussen man en vrouw en jong en oud genoemd.

- Beter uitleggen hoe en waar je kunt schuilen en wanneer het veilig is om naar buiten te gaan of om te evacueren zijn aandachtspunten.
- Gebruik van de volgende media voor de risicocommunicatie heeft de voorkeur: Omroep Zeeland, de krant, internet en een folder, de folder in het bijzonder voor de ouderen.
- Naar aanleiding verhoogde aandacht van Moerdijk, media aandacht voor (voorbeeld)rampen zal ook de aandacht bij de burger scherp kunnen houden.
- De mindere belangstelling voor gevaar bij de groep ≤ 45 jaar laat geen duidelijke oorzaak zien. Dit vraagt om nader onderzoek.
- Van website www.zeelandveilig.nl wordt gedacht dat deze informatie over industrie en gevaarlijke stoffen geeft. Waarschijnlijk omdat de website bij andere gevaren wel informatie geeft.

Aanbevelingen voor de risicocommunicatie die hieruit volgen:

- De folder Risicowijzer Zeeland heeft een bewezen bijdrage aan kennis geleverd. Echter slechts 35% van de respondenten heeft de folder opgemerkt. Zorg voor extra aandacht bij een foldercampagne via andere media zoals krant, Omroep Zeeland en internet. Eventueel de effecten van de media-aandacht monitoren.
- Bestudeer de mogelijkheid voor informatie over handelingsperspectieven bij een gif- of rookwolk scenario of het risico van gevaarlijke stoffen in algemenere zin op de website www.zeelandveilig.nl.
- Informatie inhoud afstemmen op hoe men communiceert tijdens een rampsituatie en hoe men in de rampsituatie aan de juiste informatie komt over veiligheid en eventueel evacueren. Extra aandacht voor de rol van nieuwe media hierin zal meer duidelijkheid over de communicatie geven.
- Sluit bij voorlichting aan bij de specifieke kennis die nu is gevonden bij de doelgroepen qua leeftijd, verschillen man/vrouw en lager of hoger opgeleiden.
- Persoonlijk aanschrijven bij een volgende foldercampagne zal de stickers ja/nee en nee/nee op brievenbussen omzeilen.
- Bij een eventueel vervolgonderzoek trachten de respons te verbeteren door bijsluiten van de enquête bij de uitnodiging om te participeren in het onderzoek.

In het promotieonderzoek naar zelfredzaamheid aan de HZ wordt verder gezocht naar de oorzaken van zelfredzaamheid. Correlaties tussen motivatie voor zelfredzaamheid en verschillende mogelijke oorzaken van die motivatie zijn voor de ramptypen kustoverstroming en externe veiligheidsincident in kaart gebracht. Deze resultaten valideren ten dele voorgaand onderzoek (Prins, et al., manuscript aangeboden voor publicatie). De vaststelling dat in dit geval meer concreet geformuleerde handelingsperspectieven het PMT model ondersteunen en de burger aanzetten tot het nemen van dergelijke maatregelen geeft extra informatie hoe dit model werkt en toegepast kan worden.

Tot slot, vragen die door dit onderzoek zijn opgeroepen:

- Hoe blijft aangebrachte kennis uit de Risicowijzer Zeeland effectief bij de burger, zodat zijn zelfredzaamheid blijvend verbetert?
- Wat kan de risicocommunicatie doen aan de eigenschap van handelingsperspectieven dat ze in een aantal gevallen te maken hebben het uitzoeken – het omgaan met informatie, en in samenhang daarmee als lastig uitvoerbaar worden gezien?
- Hoe kan de leeftijdsgroep ≤ 45 jaar beter bereikt worden en gemotiveerd worden voor zelfredzaamheid?

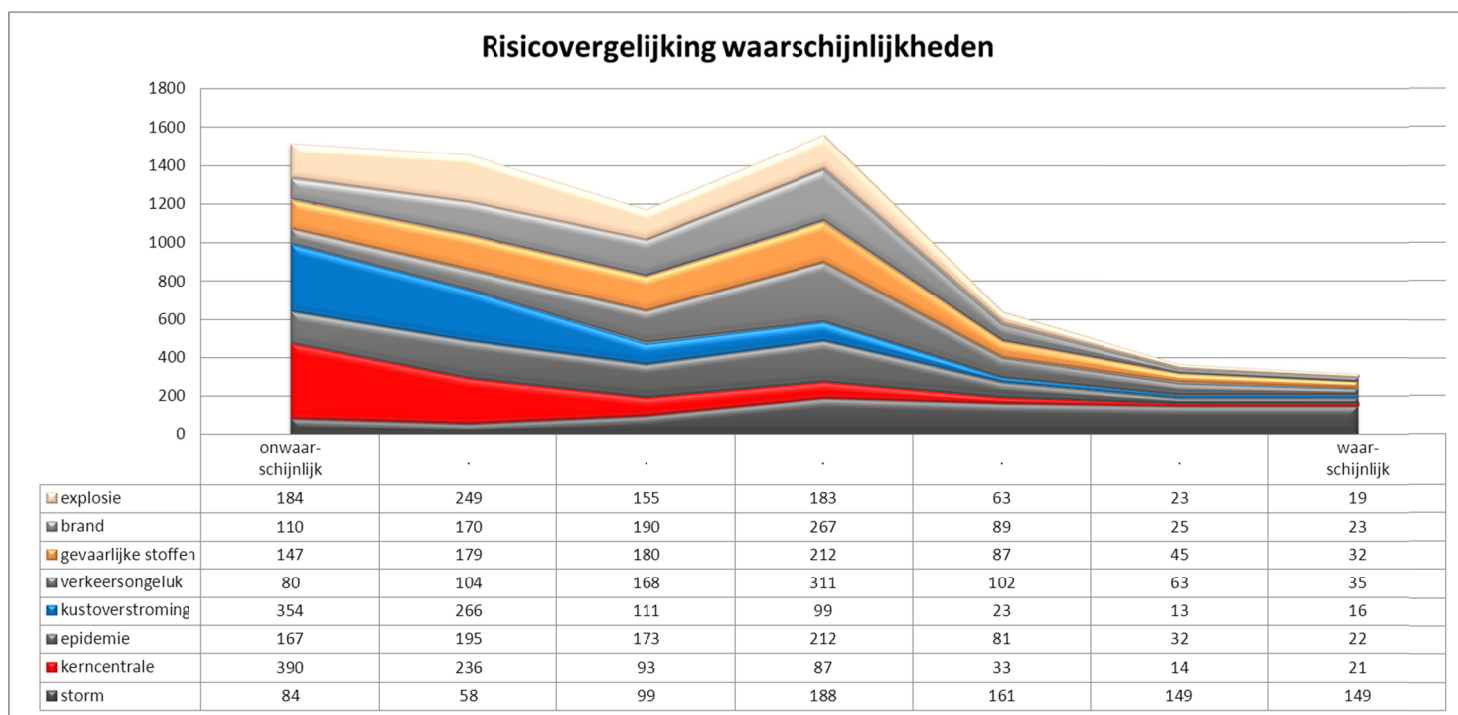
Bronnenlijst

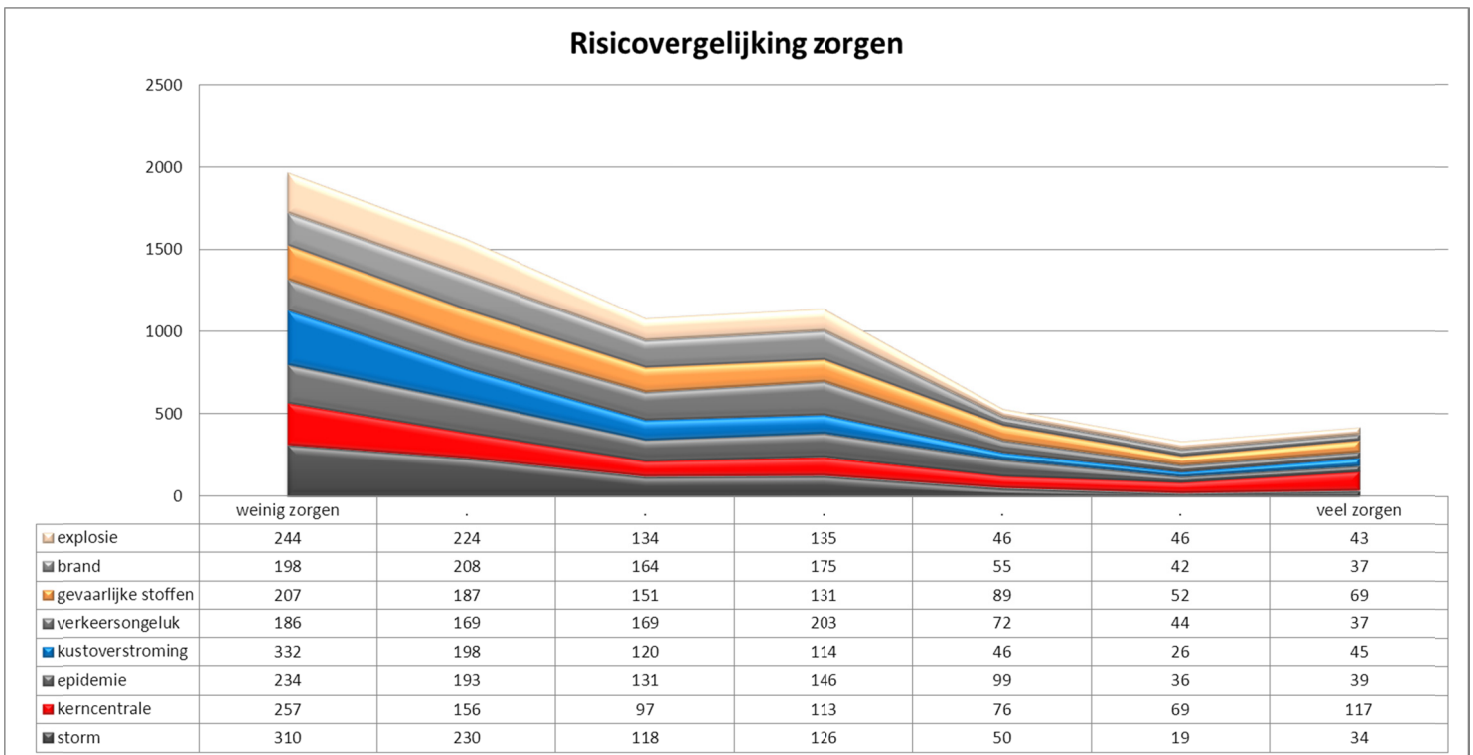
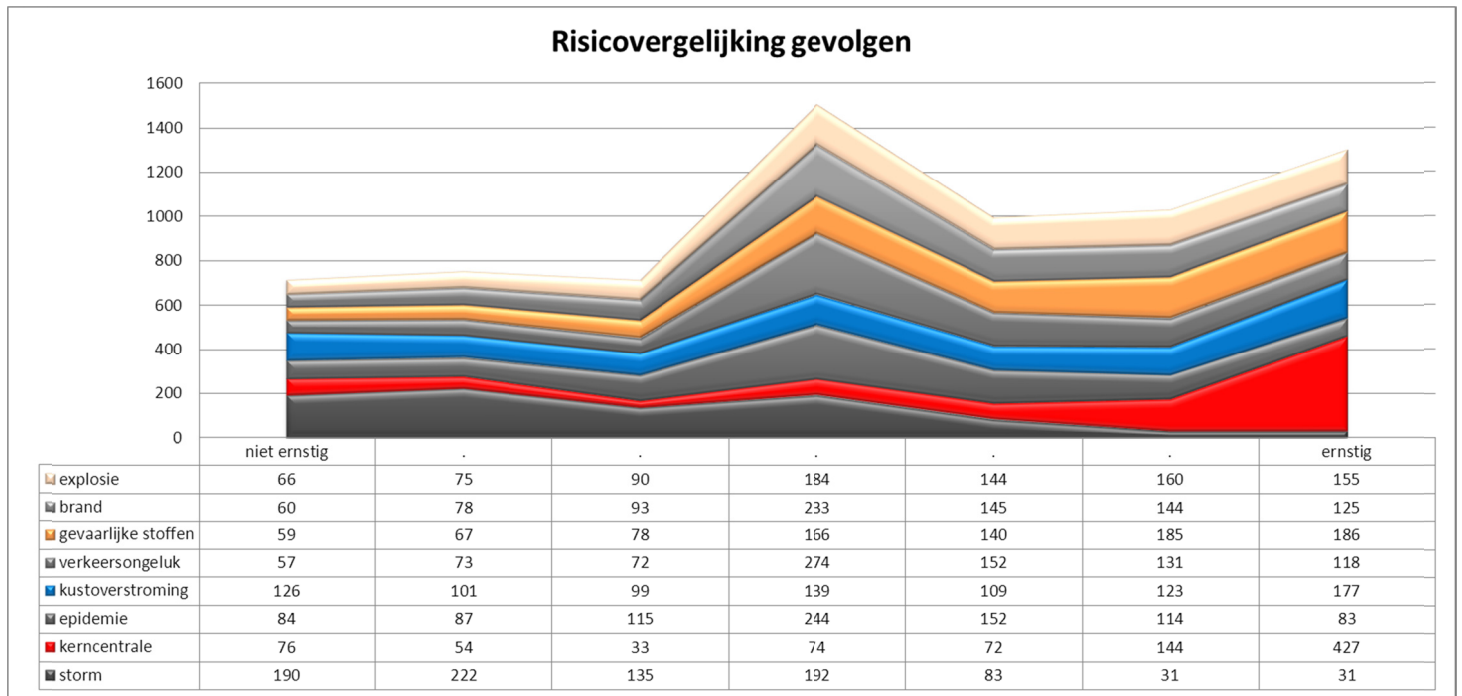
- Ajzen, I. (1975). *Prediction of behavior (chapter 8)*
Belief, attitude, intention and behavior: an introduction to theory and research.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational behavior and human decision processes*, 50(2), 179-211.
- Blando, J., Robertson, C., Pearl, K., Dixon, C., Valcin, M., & Bresnitz, E. (2007). Evaluation of potassium iodide prophylaxis knowledge and nuclear emergency preparedness: New Jersey 2005. *American journal of public health*, 97 Suppl 1, S100-102.
- CBS. (2010). Demografische kerncijfers per gemeente 2010: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Prins, J. A. H. R., Gutteling, J. M., & Helsloot, I. (manuscript aangeboden voor publicatie).
Explaining preparedness intention for coastal flooding: An experiment on the effects of two ways of presentation of numerical probability information. Journal of Risk Research.
- Rogers, R. W. (1983). Cognitive and physiological processes in fear appeals and attitude change: A revised theory of protection motivation. *Social Psychophysiology*.
- Ruitenbergh, A. G. W., & Helsloot, I. (2004). *Zelfredzaamheid van burgers bij rampen en zware ongevallen.*
- Slovic, P. (2000). *The Perception of Risk.*
- Ter Horst, G. (2009). *Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Zelfredzaamheid bij rampen en crises.* Den Haag: BZK.
- ter Huurne, E. F. J. (2008). *The Theoretical and Empirical Development of FRIS: A Framework of Risk Information Seeking.* Enschede: Universiteit Twente.
- Ter Huurne, E. F. J. (2009). How to trust? the importance of self-efficacy and social trust in public responses to industrial risks. *Journal of Risk Research*, 12(6), 809-824.
- Terpstra, T. (2008). Publieke percepties van het risico op overstromingen en wateroverlast. In P. e. C. v. G. e. R. Universiteit Twente (Ed.). Enschede: Universiteit Twente.
- VRZ. (2010a). Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Zeeland. In v. 2.2 (Ed.).
- VRZ. (2010b). Risicowijzer Zeeland. In V. Zeeland (Ed.).

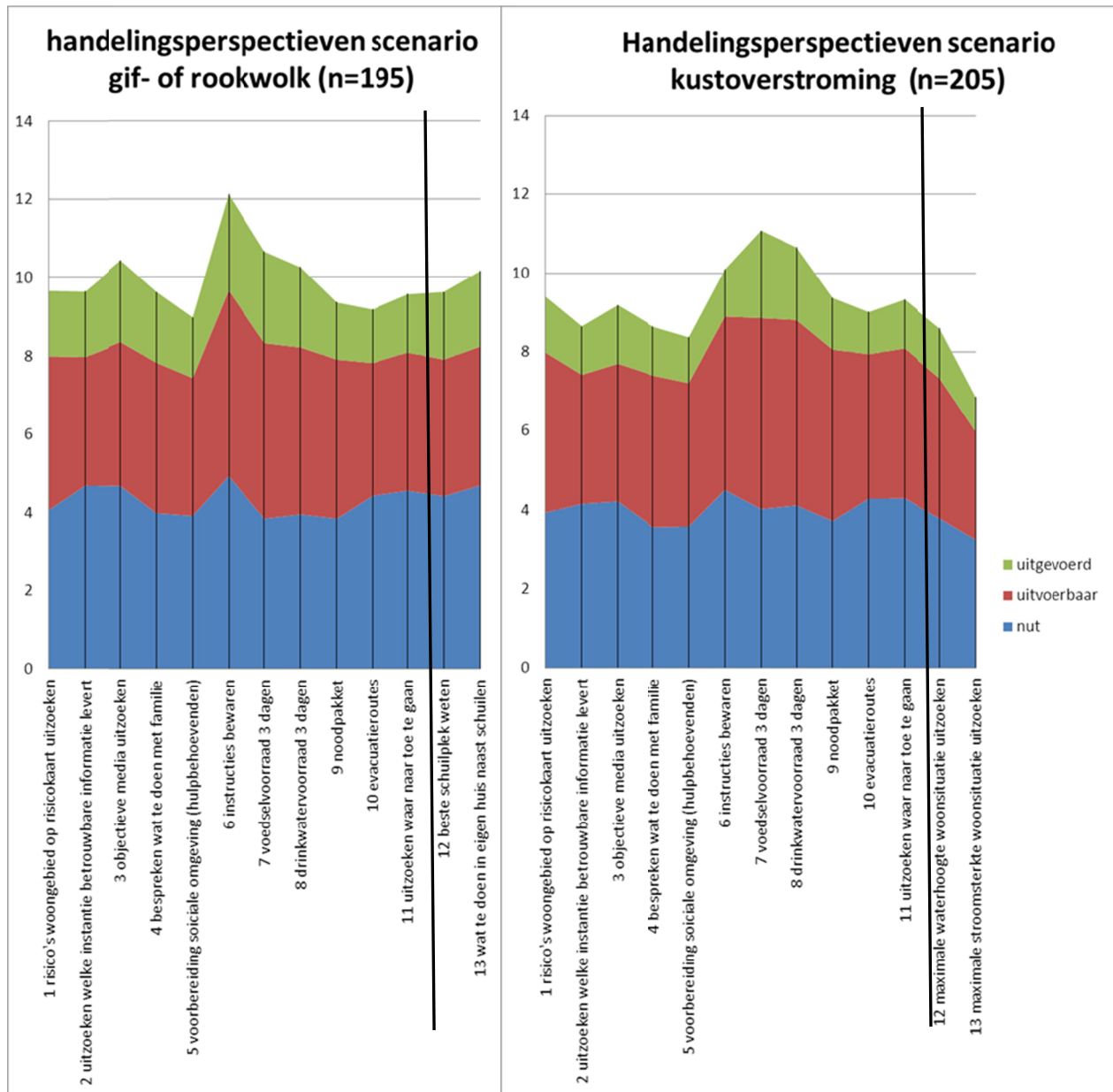
Bijlage 1, tabellen en grafieken

		20-29	30-39	40-49	50-64	65-79	>=80
Borsele	cbs	13%	16%	21%	28%	16%	5%
	steekproef	10%	8%	15%	39%	24%	4%
Middelburg	cbs	15%	16%	19%	27%	17%	6%
	steekproef	5%	13%	13%	37%	27%	6%
Terneuzen	cbs	12%	15%	19%	29%	19%	7%
	steekproef	5%	9%	15%	35%	29%	6%
Vlissingen	cbs	15%	16%	18%	27%	17%	7%
	steekproef	3%	8%	17%	32%	31%	9%

Tabel 7, aandeel in steekproef en populatie per gemeente in leeftijdscategorieën (CBS, 2010)

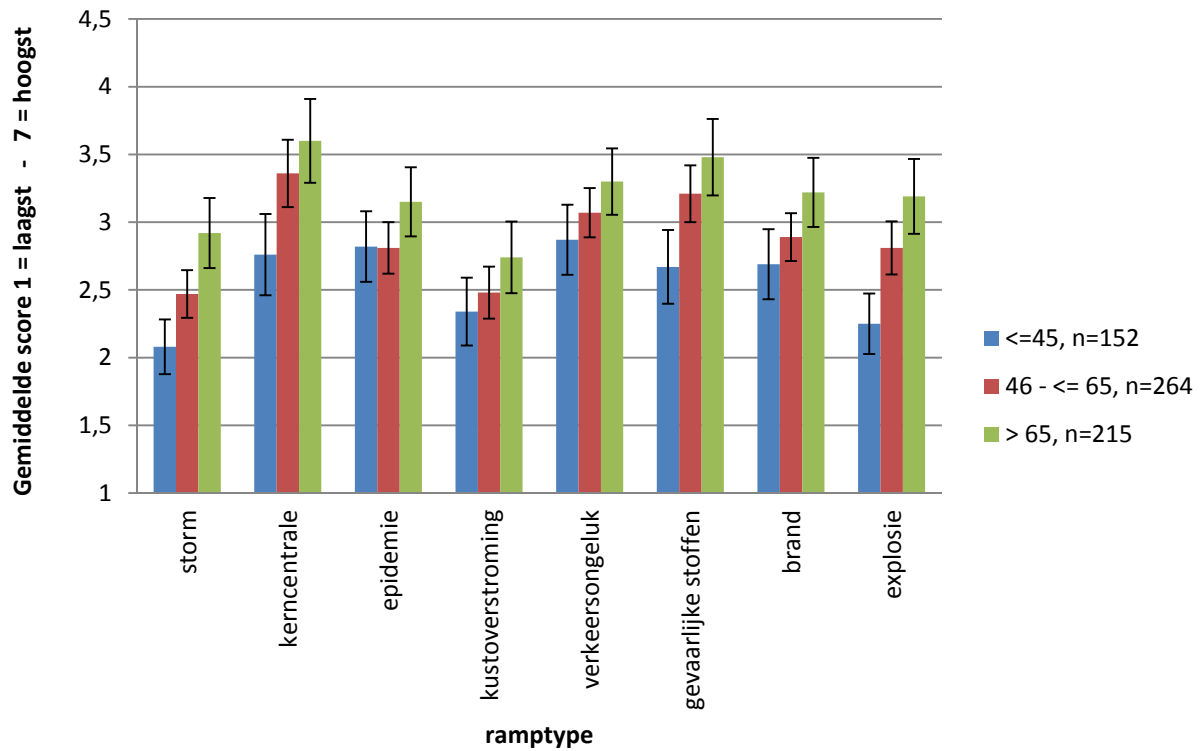

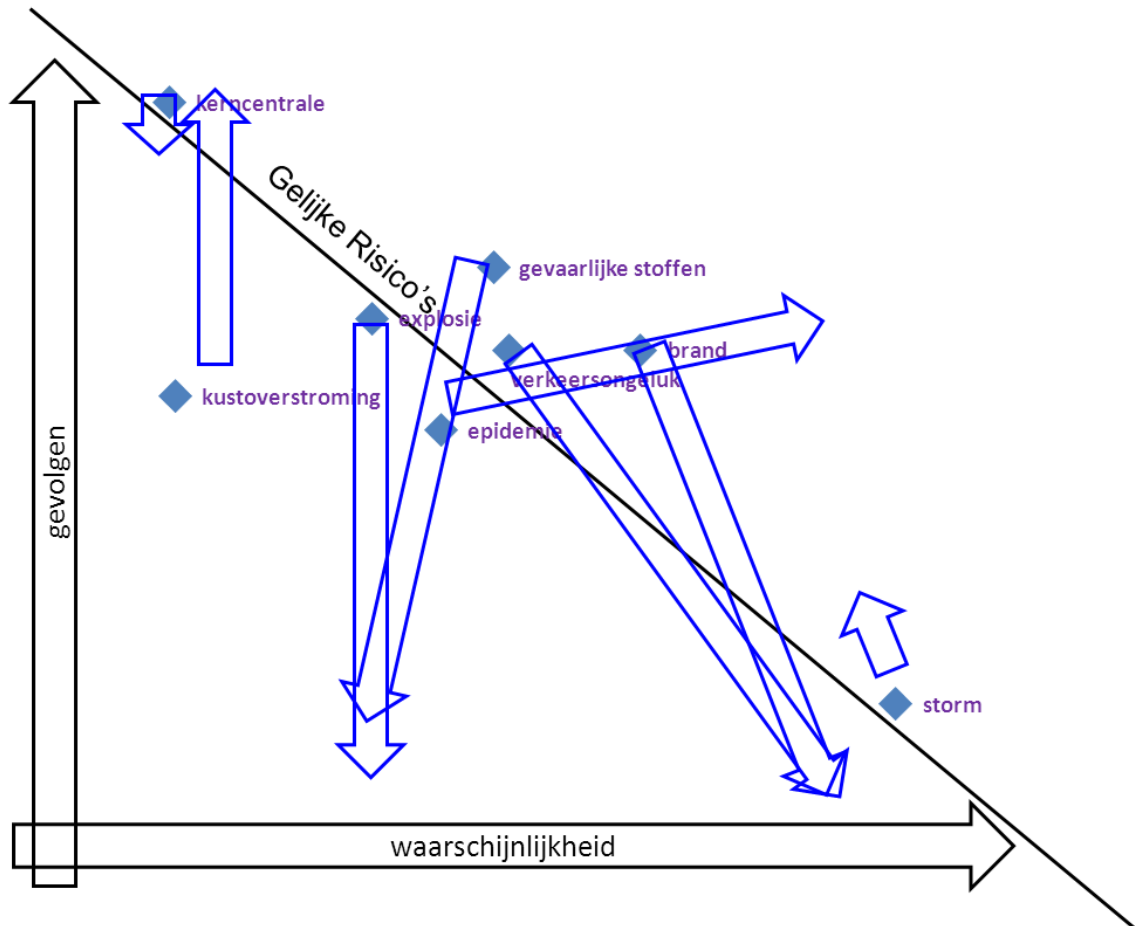
ing.

ën

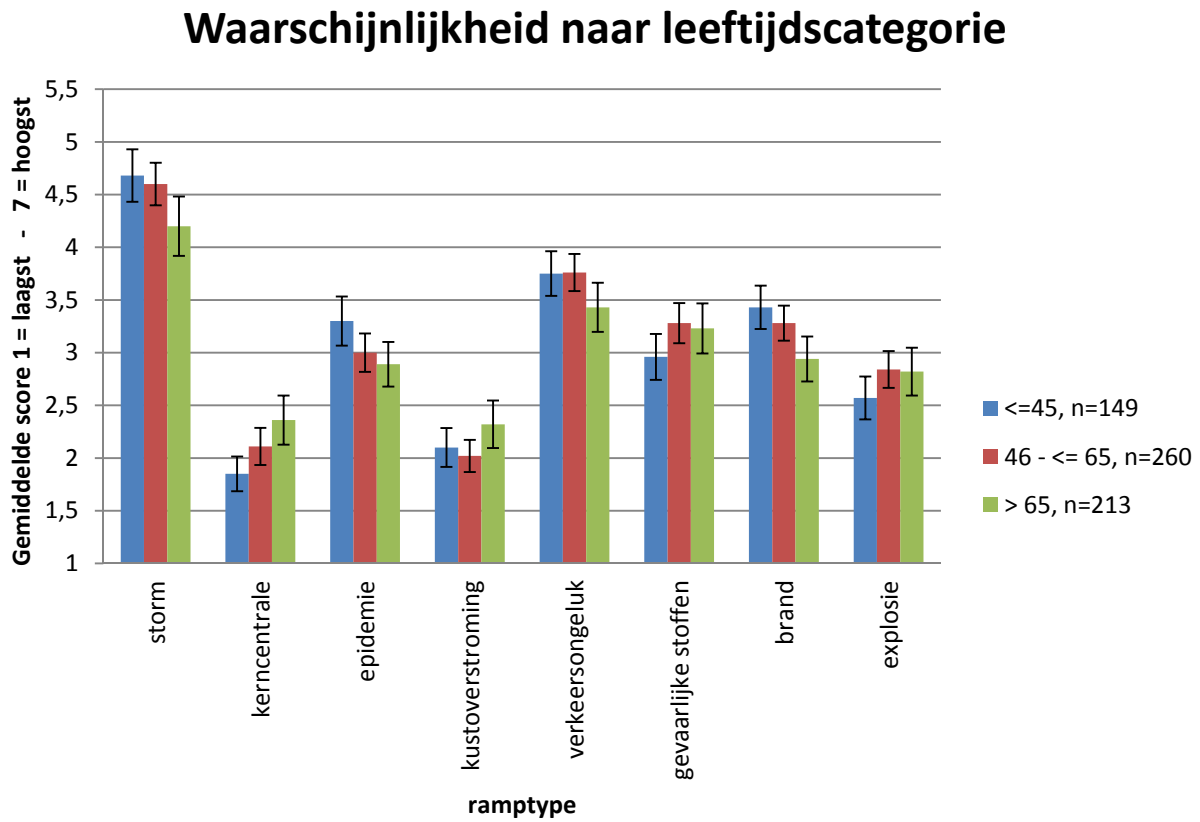
Perceptie zorgen naar leeftijdscategorie

Figuur 24 Perceptie zorgen per ramptype naar leeftijdsklasse.

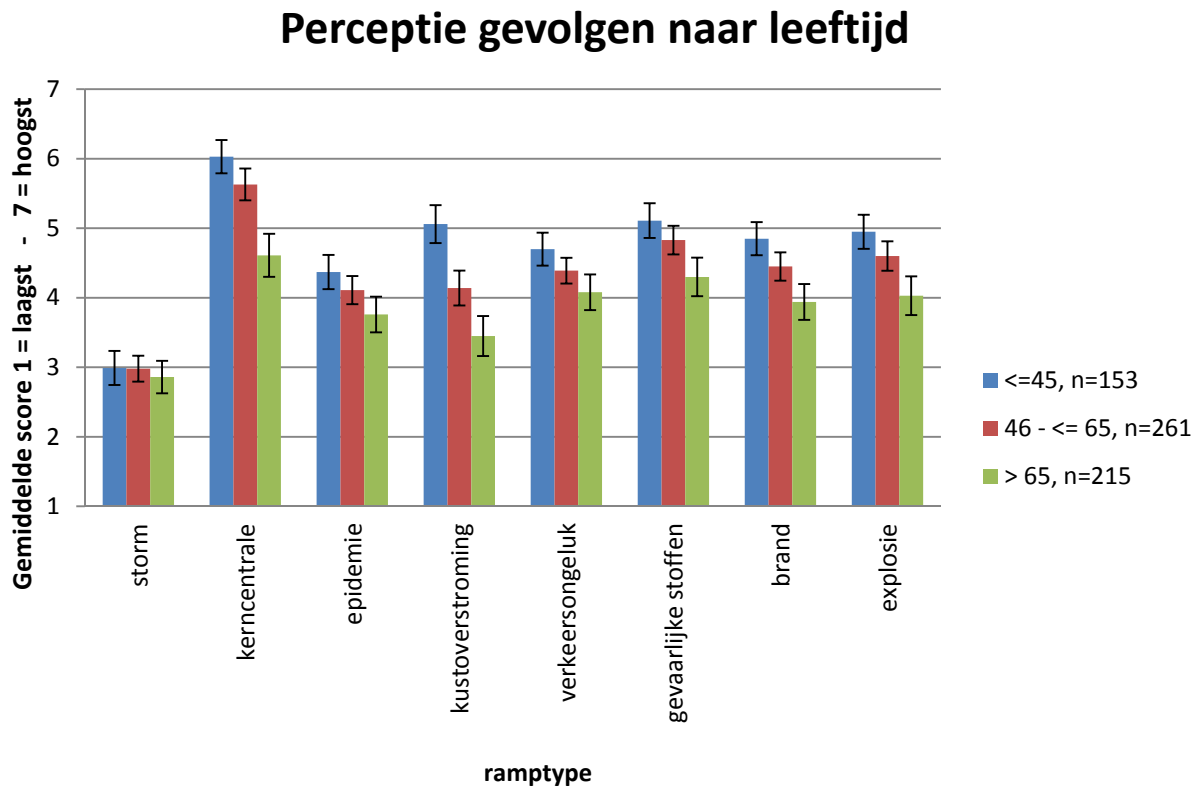

Figuur 25, risicodiagram voor verschillende ramp- of gevaartypen. De pijlen verwijzen verhoudingsgewijs naar de posities in het risicodiagram van het Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Zeeland. (VRZ, 2010a). Van de gevaren Gevaarlijke Stoffen, Explosie, Brand is een schatting weergegeven van de gemiddelde positie in het diagram van het Regionaal Risicoprofiel omdat deze gevaren daar meer gedetailleerd zijn weergegeven.

Figuur 26 perceptie waarschijnlijkheid per ramptype naar leeftijdsklasse.

Figuur 27 perceptie waarschijnlijkheid per ramptype naar leeftijdsklasse.

Bijlage 2, kwalitatief vooronderzoek

Inventarisatie handelingsperspectieven burger bij externe veiligheid, voorbeeldcasus Moerdijk, 24 gelegenheidsrespondenten.

A

Wat heeft u gedaan (bijvoorbeeld opzoeken van kennis, voorzorgsmaatregelen treffen of uitzoeken hoe te handelen) ter voorbereiding van een industrieramp waarbij giftige rook/stoffen vrijkomen?

1. Cursus gevolgd.
2. Weten dat ik moet luisteren naar geluidswagens.
3. Bij sirene: ramen deuren dicht, binnen blijven, huisdier binnen, Omroep Zeeland, radio, tv raadplegen, voorbereiden op evacuatie door tas klaarmaken met persoonlijke spullen, contact opnemen met minder redzame verwanten.
4. Kaart met alarmnummers van de gemeente bewaard.
5. Voedsel en watervoorraad: 9 l water + conserven.
6. Radio zonder netspanning.
7. Mondkapjes.
8. Stofmasker in huis.
9. Weten dat ik rekening houdt de windrichting.
10. Weten waar de risicovolle industrie zich bevindt.
11. Richtlijnen volgen die door de media (krant t.v. radio) worden verspreid.
12. Uitzetten van de mechanische ventilatie en afplakken van luchtfilters.
13. Tochtstrippen.

B

Welke zaken (verwerven van kennis, afspraken over hoe te handelen, preventieve maatregelen) bent u van plan binnenkort te ondernemen ter voorbereiding van een industrieramp waarbij giftige rook/stoffen vrijkomen?

1. nadenken over.
2. stilstaan bij noodvoorraad.
3. Op de hoogte blijven en bij calamiteit mensen in omgeving waarschuwen.
4. Tegen de wind in vertrekken.
5. Zo ver mogelijk weggaan.
6. Betere stofmaskers.
7. Informatie volgen door de media verstrekt.

C

Wat zou u nog willen weten (bijvoorbeeld welke feiten/kennis, welke voorzorgsmaatregelen of welke informatie over hoe te handelen) over de gevaren van een industrieramp waarbij giftige rook/stoffen vrijkomen?

1. Overzicht ontsnappingsroutes met auto.
2. Een handige informatiekaart die je thuis kunt ophangen.
3. Zuurstofmaskers.
4. Een overzicht van mogelijke instructies.
5. Weten welke verbrandingsproducten mogelijk zijn samenhangend met de productieprocessen van de industrie.
6. Waar kan ik beschermende maskers kopen?
7. Weten welke incidenten of bijna incidenten er zijn en weten hoe de handhaver optreedt.
8. Voorlichting via radio of TV
9. Objectieve informatie via radio of TV.
10. Hoe weet ik op tijd wat de waarheid is als een ramp zich aandient?
11. Hoe kan ik als burger actief participeren bij de hulpverlening tijdens een ramp?
12. Een overzicht van bedrijven en risico's in de buurt.
13. Zakelijke informatie.
14. Brochure met handelingsperspectieven.

D

Wat heeft de ramp in Moerdijk (Chemie Park) veranderd aan uw aan uw intenties om preventieve maatregelen te nemen ter voorbereiding van een industrieramp waarbij giftige stoffen vrijkomen?

1. Besef dat ik me beter kan voorbereiden.
2. Met de neus op de feiten gedrukt.

Commentaar (3 gevaartypen: externe veiligheid, kustoverstroming en stralingsincident):

Door de recente gebeurtenissen in Moerdijk en Japan is deze enquête heel actueel. Natuurlijk zetten deze rampen je wel aan het denken en word je je bewust hoe kwetsbaar we zijn. Maar als klein individu kun je weinig uitrichten. De huidige maatschappij zit zo in elkaar dat het geen nut heeft te "vluchten". Overall in de "westerse wereld" staat er industrie die een gevaar vormt voor de nabije bevolking en soms ook voor mensen op grote afstand. Zoals ik eerder schreef, zie ik meer direct gevaar voor mezelf in het verkeer, ziekte en brand van de woning. Daar kun je wel wat maatregelen voor nemen.

Bij straling is het gevaar dat je later gevolgen ondervindt. Dit is immoreel en maakt stralingsgevaar anders dan een overstroming of industrieramp.

Om zelfredzaamheid tot een bruikbaar resultaat te laten komen is het nodig dat er vooraf regelmatig wordt gerapporteerd over activiteiten, situaties en locaties die mogelijk tot grote risico's kunnen leiden.

Deze risico's zijn zo klein dat maatregelen geen zin hebben

Wat kunnen we van hulpverleners verwachten als die bij zo'n calamiteit hun eigen familie in veiligheid moeten brengen?

Ik heb dit nog nooit zelf meegemaakt en vindt het risico daarom niet reëel. Daarom ben ik slecht voorbereid.

Zo snel mogelijk vluchten is altijd mijn beste optie.

Hoe zit het met rampen op waterwegen en bij transport over de weg? Goede instructies ontbreken en komen waarschijnlijk als mosterd na de maaltijd.

Ik denk dat de gemiddelde burger niet allerlei maatregelen gaat nemen, simpel omdat hij niet weet wat hem allemaal boven het hoofd hangt en te weinig kennis heeft om gepaste maatregelen zelf te bedenken laat staan om al op voorhand al dan niet effectieve maatregelen te nemen. De burger wil weten wat de overheid in het geval van een bepaalde ramp doet, hoe en of hij tijdig op de hoogte wordt gesteld en of de berichtgeving betrouwbaar is. Een goed veiligheidsbeleid van de overheid is bij een ramp van cruciaal belang, als burger kun je je nauwelijks voorbereiden, ik heb geen idee wat voor chemische stoffen er in het Sloegebied omgaan en wat er allemaal zou kunnen gebeuren, sterker nog soms heb ik het idee dat de overheid dat ook niet weet en dat is pas echt verontrustend!

Ook deze vragenlijst doet me weer beseffen dat ik een aantal acties zou moeten ondernemen!

Ik houd me niet zo met rampen en voorbereiding daartoe bezig. Bijvoorbeeld watersnoodramp is nauwelijks een issue, omdat ik weet dat het water ons niet snel bereikt, en dat de gevolgen in eerste instantie niet levensbedreigend zijn.

Wij hebben wel een overlevingspakket in huis met o.a. drinkwater.

Bijlage 3, vragenlijsten

Vragenlijst met modelvragen gericht op scenario Externe Veiligheid: kenmerk GEV5

Vragenlijst met modelvragen gericht op scenario Kustoverstroming: kenmerk KEV5

1. Introductie

Deze enquête is onderdeel van een onderzoek dat verschillende risico's vergelijkt. Het gaat om de wijze waarop burgers aankijken tegen gevaar. De vragenlijst gaat dieper in op gevaarlijke stoffen. Dat kan te maken hebben met explosiegevaar of het gevaar van een gif- of rookwolk. In deze enquête wordt met een gevaarlijke gif- of rookwolk ook het explosiegevaar bedoeld. Gevaarlijke stoffen komen vaak voor bij transport over de weg of het water, opslag en bij industrie. Een voorbeeld van een situatie met een gevaarlijke gif- of rookwolk is de brand bij Chemie Pack in Moerdijk van 5 januari 2011.

Uw mening is van belang. Er zijn geen goede of verkeerde antwoorden, het gaat altijd om uw mening. In het geval dat u het niet helemaal eens of oneens bent, vinkt u een tussenliggende score aan. Geef het antwoord dat het eerste in u opkomt, en sla alstublieft geen vragen over. Aan het eind van de vragenlijst is gelegenheid om uw opmerkingen en suggesties te noteren.

Het is de bedoeling dat u tijdens de enquête uw kennis en ideeën van dit moment van onderzoek weergeeft en niets opzoekt op internet. Het invullen van de hele enquête duurt circa 20 minuten.

1. Op uw brief staat een codenummer. Dit nummer maakt het mogelijk om te zien of de enquête dubbel is ingevuld. Hierdoor is een betrouwbare analyse gegarandeerd. Het nummer zal niet worden gebruikt om enquêtegegevens naar u te herleiden. U kunt er op rekenen dat gegevens anoniem worden verwerkt.

Vul hieronder het codenummer, dat onder aan uw brief staat, in:

2. risicovergelijking

De volgende stellingen vergelijken verschillende situaties van gevaar of risico. Geef aan hoe u de situaties *ten opzichte van elkaar* beoordeelt.

2. De kans dat ik het komend jaar het volgende meemaak acht ik niet/zeer waarschijnlijk

	niet waarschijnlijk	.	.	.	.	.	zeer waarschijnlijk
Een zware storm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met een kerncentrale waarbij radioactiviteit vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een epidemie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een verkeersongeluk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met gevaarlijke stoffen waarbij een gevaarlijke gif- of rookwolk vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een brand.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een explosie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Als ik de volgende situatie in mijn eigen omgeving meemaak verwacht ik dat de gevolgen voor mij niet/zeer ernstig zijn.

	niet ernstig	.	.	.	.	.	zeer ernstig
Een zware storm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met een kerncentrale waarbij radioactiviteit vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een epidemie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een verkeersongeluk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met gevaarlijke stoffen waarbij een gevaarlijke gif- of rookwolk vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een brand.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een explosie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

onderzoek risico gev5

4. Ik maak me geen/veel zorgen over:

	geen zorgen	.	.	.	.	.	veel zorgen
Een zware storm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met een kerncentrale waarbij radioactiviteit vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een epidemie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een verkeersongeluk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met gevaarlijke stoffen waarbij een gevaarlijke gif- of rookwolk vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een brand.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een explosie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. Stelling

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
De watersnoodramp van 1953 maakt nog altijd een diepe indruk op mij.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Gevaarlijke stoffen, gif- of rookwolk

Dit gaat over uw voorbereiding op een calamiteit waarbij een gevaarlijke gif- of rookwolk vrijkomt. Ook explosiegevaar hoort bij zo'n gevaarlijke gif- of rookwolk.

6. Stellingen over betrokkenheid, in hoeverre bent u het met de stelling eens?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Ik vind het belangrijk om informatie te zoeken over dit risico.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben geïnteresseerd in de risico's in mijn omgeving.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik leef in een gebied waar industrieën en/of transporten voorkomen die oorzaak kunnen zijn van een gevaarlijke gif- of rookwolk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik werk in een gebied waar industrieën en/of transporten voorkomen die oorzaak kunnen zijn van een gevaarlijke gif- of rookwolk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. De kans om het komend jaar een calamiteit met een gevaarlijke gif- of rookwolk mee te maken vind ik .....

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
verwaarloosbaar klein.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een zorgwekkend grote kans.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
veel onwaarschijnlijker dan andere gevaren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zo groot dat ik liever ergens anders zou willen wonen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een zaak om rekening mee te houden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Als ik zelf een calamiteit met een gevaarlijke gif- of rookwolk meemaak betekent dat voor mij .....

...

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
dat ik daar geen blijvend letsel aan overhoud.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een riskante situatie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
dat ik waarschijnlijk veel schade zal hebben.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een bedreiging voor mij en mijn omgeving.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
geen groot probleem.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Deze stellingen gaan over de veiligheid en het risico van gevaarlijke stoffen.

In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
De overheid bekommert zich om de veiligheid en gezondheid van burgers.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen houden rekening met de veiligheid en gezondheid van mensen in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De overheid communiceert open met burgers over het risico van gevaarlijke stoffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De overheid beschermt burgers tegen het risico van gevaarlijke stoffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als de overheid beweert er alles aan te doen om dit risico voor burgers zo klein mogelijk te houden, dan geloof ik dat.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen beschermen omwonenden tegen de risico's.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Over het risico van gevaarlijke stoffen. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met deze stellingen?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Mijn kennis over risico's van gevaarlijke stoffen is voor mij bevredigend.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben tevreden met de kennis die ik nu heb over dit risico.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wat ik op dit moment weet over dit risico is voor mij onvoldoende.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb het gevoel dat ik nu voldoende weet om met dit risico om te kunnen gaan in mijn dagelijks leven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Uitzoeken met bijvoorbeeld de risicokaart (internet) of ik in een gebied woon met extra risico op een gevaarlijke gif- of rookwolk . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Uitzoeken waar de beste plek in huis is om te schuilen voor een gevaarlijke gif- of rookwolk . . . . .

. . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. Uitzoeken wat ik in geval van een gevaarlijke gif- of rookwolk in eigen huis moet doen . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Uitzoeken welke instantie in geval van een gevaarlijke gif of rookwolk betrouwbare informatie verstrekt . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Uitzoeken welke (sociale) media mij bij een gevaarlijke gif- of rookwolk van actuele en objectieve informatie voorzien . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Bespreken met familie wat te doen bij een gevaarlijke gif- of rookwolk . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Bespreken met (hulpbehoevende) vrienden/kennissen wat te doen bij een gevaarlijke gif- of rookwolk . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. Een instructiekaart of boekje over hoe te handelen bij een gevaarlijke gif- of rookwolk in de meterkast of op een andere duidelijke plaats bewaren . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Als voorbereiding op een gevaarlijke gif- of rookwolk een voedselvoorraad voor 3 dagen opslaan . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

20. Als voorbereiding op een gevaarlijke gif- of rookwolk een drinkwatervoorraad voor 3 dagen opslaan . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

21. Een noodpakket bewaren als voorbereiding op een gevaarlijke gif- of rookwolk . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22. Uitzoeken welke evacuatie routes in aanmerking komen voor het geval de overheid besluit tot evacuatie bij een gevaarlijke gif- of rookwolk . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Uitzoeken waar ik naar toe kan gaan als zo'n gevaarlijke gif- of rookwolk zich voordoet .....

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24. Over het risico van een gevaarlijke gif- of rookwolk. In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Ik heb het voornemen om binnenkort grondig te bekijken wat ik aan mijn veiligheid kan verbeteren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Extra voorbereidingen op een gevaarlijke gif- of rookwolk vind ik zinloos.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan regelmatig informatie in te winnen over de actuele ontwikkelingen wat betreft het risico van een gevaarlijke stoffen in mijn omgeving.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan om binnenkort enkele acties te ondernemen die mijn veiligheid vergroten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25. Als u zou horen over een gevaarlijke gif- of rookwolk in de buurt, wat doet u dan?

	waarschijnlijk niet	.	.	misschien	.	.	zeer waarschijnlijk
Naar de radio luisteren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
TV kijken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Luisteren of de sirenes gaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zo ver mogelijk weggrijden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naar een opvangplaats gaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In huis een veilige plek zoeken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
112 bellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De GGD bellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Noem eventueel iets anders dat u waarschijnlijk zou doen

26. Als u bent blootgesteld aan een gif- of rookwolk wat doet u dan?

	waarschijnlijk		misschien			zeer waarschijnlijk	
	niet						
Naar de rampenzender luisteren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
112 bellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drinkwater veilig stellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Voedselvoorraad veilig stellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De GGD bellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naar de dichtstbijzijnde huisartsenpost gaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Noem eventueel iets anders dat u waarschijnlijk zou doen:

27. Om me als burger beter te kunnen voorbereiden op een gif- of rookwolk zou de overheid of het bedrijfsleven:

	helemaal oneens		neutraal			helemaal eens	
vooraf informatie over dit risico verstrekken die beter toegankelijk is voor leken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
vooraf beter vertellen in hoe men communiceert met de bevolking tijdens een calamiteit.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
meer oefenen met burgers zodat die al doende leren hoe te handelen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
beter uitleggen hoe en waar je kunt schuilen en wanneer het veilig is om naar buiten te gaan of om te evacueren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
burgers in plaatselijke situaties (buurt/wijk) meer betrekken bij de oefeningen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
in plaatselijke situaties (buurt/wijk) kijken welke burgers op vrijwillige basis kunnen meedoen met hulpverlening.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EHBO cursussen geven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zelfredzaamheidskursussen geven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
niets extra's doen, de overheid en het bedrijfsleven doen al genoeg. De acties en initiatieven liggen bij de burger.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28. De volgende stellingen gaan over de wijze waarop u nadenkt over een gevaarlijke gif- of rookwolk.

In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Nu ik me heb verdiept in dit gevaar is mijn eerste reactie dat ik er liever niet over wil nadenken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Volgens mij wordt door extra aandacht het gevaar uitvergroot en overdreven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Door deze enquête voel ik me aangetast in mijn gevoel van veiligheid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga door deze aandacht voor een kustoverstroming over het gevaar nadenken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Normaal gesproken ben ik wel alert op dit gevaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het een goede zaak dat ik geconfronteerd word met mogelijke risico's.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. Kennis en informatie

29. Wat ik weet over de situatie van gevaarlijke gif- of rookwolk:

	juist	onjuist	weet ik niet
De website www.zeelandveilig.nl geeft uitgebreid informatie over industrie en gevaarlijke stoffen in uw buurt.	☐	☐	☐
Afhankelijk van het type gevaarlijke stof in de atmosfeer moet de elektriciteit uitgeschakeld worden.	☐	☐	☐
Dat ik op radio 4 moet afstemmen voor informatie over en instructies bij een gevaarlijke gif- of rookwolk.	☐	☐	☐
Bij explosiegevaar doe ik de gordijnen dicht en blijf weg van het raam.	☐	☐	☐
Dat het midden van mijn huis de veiligste plek is.	☐	☐	☐
De mechanische ventilatie aanlaten voor frisse lucht.	☐	☐	☐
Dat als ik toevallig buiten ben, ik het beste tegen de wind in kan lopen.	☐	☐	☐
Dat ik uit voorzorg het beste alle apparaten op gas uitzet en de gaskraan afsluit.	☐	☐	☐
Dat ik gewaarschuwd kan zijn door een suf gevoel en/of branderige ogen.	☐	☐	☐
Dat ik indien mogelijk en nodig let op de veiligheid van burens en anderen in de omgeving.	☐	☐	☐

30. De overheid moet informatie over wat te doen bij een gevaarlijke gif- of rookwolk geven via

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
een folder.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
voorlichting op scholen, bedrijven en instellingen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
vragen van individuele burgers.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
panels in buurt of wijk, vanwege de specifieke risico's die samenhangen met de plaats waar iemand woont.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
gemeentelijke initiatieven die aansluiten bij het risicoprofiel van de gemeente.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een provinciaal platform.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omroep Zeeland.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de krant.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
internet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

31. Over informatie bij mij thuis:

	ja	nee	weet ik niet of niet van toepassing
Ik heb de folder Risicowijzer Zeeland ontvangen.	☐	☐	☐
Ik heb het stukje over gevaarlijke stoffen in de folder Risicowijzer Zeeland gelezen.	☐	☐	☐
Ik heb de folder Risicowijzer Zeeland bewaard.	☐	☐	☐
Ik weet de folder Risicowijzer Zeeland zo te vinden in huis.	☐	☐	☐

32. De informatie die bij bescherming tegen een gevaarlijke gif- of rookwolk hoort, moet ten minste gaan over:

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Het type gevaar dat een industrie of onderneming met zich meebrengt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De kans dat het mis gaat.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het gevaar voor de bevolking als het misgaat.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wat de burger kan doen om beter voorbereid te zijn.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wat het bedrijfsleven doet aan de veiligheid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wat de overheid doet aan de veiligheid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Andere informatie die ik graag zou ontvangen:

5. Informatie

Hierna volgt een stukje uitleg over de voorbereiding op een kustoverstroming. Uw mening wordt gevraagd in de daarna volgende stellingen.

Hoe bereidt u zich voor op het gevaar van een gif- of rookwolk?

U kunt zich voorbereiden door de risicokaart (www.zeeland.nl/risicokaart/provincie) te bekijken. Op deze kaart vindt u bijvoorbeeld de opslagplaatsen van gevaarlijke stoffen in uw omgeving. Zorg er altijd voor dat u een noodvoorraad in huis hebt voor het geval u bij het vrijkomen van gevaarlijke stoffen lang binnen moet blijven. Hoe u een noodvoorraad kunt samenstellen ziet u in de checklist in deze risicowijzer.

Respondents: 50%

Hoe bereidt u zich voor op het gevaar van een gif- of rookwolk?

U kunt zich eenvoudig voorbereiden door de risicokaart (www.zeeland.nl/risicokaart/provincie) te bekijken. Op deze kaart vindt u gemakkelijk de opslagplaatsen van gevaarlijke stoffen in uw omgeving. Het is niet moeilijk om uw noodvoorraad in huis te hebben voor het geval u bij het vrijkomen van gevaarlijke stoffen lang binnen moet blijven. Met de checklist in deze risicowijzer kunt u gemakkelijk controleren of uw noodvoorraad op orde is.

Respondents: 50%

33. Geef uw mening over de volgende stellingen:

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Door de bovenstaande tekst krijg ik het gevoel dat het nodig is om aandacht te besteden aan het gevaar van een gif-of rookwolk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Binnenkort wil ik er voor zorgen dat mijn noodpakket op orde is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil meer informatie over de voorbereiding op het gevaar van een gif- of rookwolk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vindt het de moeite waard om beter voorbereid te zijn op het gevaar van een gif- of rookwolk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind dat het veel moeite kost om iets te doen aan voorbereiding op het gevaar van een gif- of rookwolk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. andere gegevens

34. Door de recente ramp in Moerdijk . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
heb ik meer aandacht voor een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
heb ik meer aandacht voor een de risico's van een gevaarlijke gif- of rookwolk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maak ik me meer zorgen over een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maak ik me meer zorgen over de risico's van een gevaarlijke gif- of rookwolk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

35. geslacht

- man
- vrouw

36. Maximale overstromingsdiepte

	0	0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	>5,5	weet niet
Het aantal meters dat het water bij een kustoverstroming maximaal boven de maaiveldhoogte bij mijn woning kan komen is:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

37. NAP

	<-5	-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	5	>5	weet niet
Het aantal meter dat ik boven of onder de zeespiegel (NAP) woon (maaiveldhoogte) is:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

38. Afstand tot dichtstbijzijnde bedrijf of transportroute met gevaarlijke stoffen:

	1	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	25	>25
Het aantal km hemelsbreed, dat een ongeluk met evaarlijke stoffen door transport of in een industrieel complex bij mij in de buurt kan voorkomen is:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

39. Postcode

40. Hoogst genoten afgeronde opleiding (eventueel vergelijkbaar met)

- vmbo
- mbo
- havo
- vwo
- hbo
- wo

41. Tot welke gezindte rekent u zich?

- Hervormd
- Gereformeerd
- Rooms Katholiek
- Islam
- Joods
- onkerkelijk

anders, namelijk:

42. Ik woon in een

- koopwoning
- huurwoning

43. Geboortejaar:

44. Als u wilt, kunt u hier nog een opmerking maken:

1. Introductie

Deze enquête is onderdeel van een onderzoek dat verschillende risico's vergelijkt. Het gaat om de wijze waarop burgers aankijken tegen gevaar. De vragenlijst gaat dieper in op het gevaar van een kustoverstroming. Een voorbeeld van zo'n kustoverstroming is de watersnoodramp van 1953.

Uw mening is van belang. Er zijn geen goede of verkeerde antwoorden, het gaat altijd om uw mening. In het geval dat u het niet helemaal eens of oneens bent, vinkt u een tussenliggende score aan. Geef het antwoord dat het eerste in u opkomt, en sla alstublieft geen vragen over. Aan het eind van de vragenlijst is gelegenheid om uw opmerkingen en suggesties te noteren.

Het is de bedoeling dat u tijdens de enquête uw kennis en ideeën van dit moment van onderzoek weergeeft en niets opzoekt op internet. Het invullen van de hele enquête duurt circa 20 minuten.

1. Op uw brief staat een codenummer. Dit nummer maakt het mogelijk om te zien of de enquête dubbel is ingevuld. Hierdoor is een betrouwbare analyse gegarandeerd. Het nummer zal niet worden gebruikt om enquêtegegevens naar u te herleiden. U kunt er op rekenen dat gegevens anoniem worden verwerkt.

Vul hieronder het codenummer, dat onder aan uw brief staat, in:

2. risicovergelijking

De volgende stellingen vergelijken verschillende situaties van gevaar of risico. Geef aan hoe u de situaties *ten opzichte van elkaar* beoordeelt.

2. De kans dat ik het komend jaar het volgende meemaak acht ik niet/zeer waarschijnlijk

	niet waarschijnlijk	.	.	.	.	.	zeer waarschijnlijk
Een zware storm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met een kerncentrale waarbij radioactiviteit vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een epidemie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een verkeersongeluk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met gevaarlijke stoffen waarbij een gevaarlijke gif- of rookwolk vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een brand.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een explosie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Als ik de volgende situatie in mijn eigen omgeving meemaak verwacht ik dat de gevolgen voor mij niet/zeer ernstig zijn.

	niet ernstig	.	.	.	.	.	zeer ernstig
Een zware storm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met een kerncentrale waarbij radioactiviteit vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een epidemie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een verkeersongeluk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met gevaarlijke stoffen waarbij een gevaarlijke gif- of rookwolk vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een brand.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een explosie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

onderzoek risico kev5

4. Ik maak me geen/veel zorgen over:

	geen zorgen	.	.	.	.	.	veel zorgen
Een zware storm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met een kerncentrale waarbij radioactiviteit vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een epidemie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een verkeersongeluk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ongeluk met gevaarlijke stoffen waarbij een gevaarlijke gif- of rookwolk vrijkomt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een brand.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een explosie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. Stelling

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
De watersnoodramp van 1953 maakt nog altijd een diepe indruk op mij.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Kustoverstroming

Dit gaat over uw voorbereiding op een kustoverstroming. Een voorbeeld van zo'n kustoverstroming is de watersnood van 1953.

6. Stellingen over betrokkenheid, in hoeverre bent u het met de stelling eens?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Ik vind het belangrijk om informatie te zoeken over dit risico.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben geïnteresseerd in de risico's in mijn omgeving.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik leef in een gebied waar een kustoverstroming mogelijk is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik werk in een gebied waar een kustoverstroming mogelijk is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. De kans om het komend jaar een kustoverstroming mee te maken vind ik .....

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
verwaarloosbaar klein.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een zorgwekkend grote kans.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
veel onwaarschijnlijker dan andere gevaren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zo groot dat ik liever ergens anders zou willen wonen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een zaak om rekening mee te houden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Als ik zelf een kustoverstroming meemaak betekent dat voor mij .....

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
dat ik daar geen blijvend letsel aan overhoud.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een riskante situatie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
dat ik waarschijnlijk veel schade zal hebben.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een bedreiging voor mij en mijn omgeving.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
geen groot probleem.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

onderzoek risico kev5

9. Deze stellingen gaan over de veiligheid en het risico van de waterkeringen. In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
De overheid houdt met het bouwen en het onderhoud van waterkeringen goed rekening met de veiligheid van mensen in laaggelegen gebieden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De overheid communiceert open met burgers over het risico van een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bij de planning van nieuwe woonwijken, scholen, ziekenhuizen en dergelijke houdt de overheid goed rekening met het overstromingsrisico.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De overheid beschermt burgers tegen deze het risico van een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als de overheid beweert er alles aan te doen om dit risico voor burgers zo klein mogelijk te houden, dan geloof ik dat.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Over het risico van een kustoverstroming. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met deze stellingen?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Mijn kennis over risico's van een kustoverstroming is voor mij bevredigend.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben tevreden met de kennis die ik nu heb over dit risico.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wat ik op dit moment weet over dit risico is voor mij onvoldoende.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb het gevoel dat ik nu voldoende weet om met dit risico om te kunnen gaan in mijn dagelijks leven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Uitzoeken met bijvoorbeeld de risicokaart (internet) of ik in een gebied woon dat door een kustoverstroming onder water kan lopen . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Uitzoeken wat de maximale waterhoogte kan zijn op de plek waar ik woon . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. Uitzoeken hoe groot de stroomsterkte van het water kan zijn op de plek waar ik woon . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Uitzoeken welke instantie bij een kustoverstroming betrouwbare informatie verstrekt . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Uitzoeken welke (sociale) media mij bij een kustoverstroming van actuele en objectieve informatie voorzien . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Bespreken met familie wat te doen bij een kustoverstroming . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Bespreken met (hulpbehoevende) vrienden/kennissen wat te doen bij een kustoverstroming . . . . .

..

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. Een instructiekaart of boekje over hoe te handelen bij een kustoverstroming in de meterkast of op een andere duidelijke plaats bewaren . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Als voorbereiding op een kustoverstroming een voedselvoorraad voor 3 dagen opslaan . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

20. Als voorbereiding op een kustoverstroming een drinkwatervoorraad voor 3 dagen opslaan . . . . .

..

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

21. Een noodpakket bewaren als voorbereiding op een kustoverstroming . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22. Uitzoeken welke evacuieroutes in aanmerking komen voor het geval de overheid besluit tot evacuatie bij een kustoverstroming . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Uitzoeken waar ik naar toe kan gaan als zo'n overstroming zich voordoet . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vind ik erg nuttig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij gemakkelijk uitvoerbaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
is door mij inmiddels ondernomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24. Over het risico van de kustoverstroming. In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Ik heb het voornemen om binnenkort grondig te bekijken wat ik aan mijn veiligheid kan verbeteren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Extra voorbereidingen op een kustoverstroming vind ik zinloos.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan regelmatig informatie in te winnen over de actuele ontwikkelingen wat betreft het risico van een kustoverstroming in mijn omgeving.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan om binnenkort enkele acties te ondernemen die mijn veiligheid vergroten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25. Als u zou horen over een kustoverstroming in uw gebied, wat doet u dan?

	waarschijnlijk niet	.	.	misschien	.	.	zeer waarschijnlijk
Naar de radio luisteren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
TV kijken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Luisteren of de sirenes gaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zo ver mogelijk wegrijden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naar een opvangplaats gaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In huis een veilige plek zoeken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spullen op een hogere verdieping zetten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naar een hoog gebouw in de buurt gaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Noem eventueel iets anders dat u waarschijnlijk zou doen	<input type="text"/>						

26. Als uw huis gedeeltelijk onder water staat als gevolg van een kustoverstroming wat doet u dan?

	waarschijnlijk niet	.	.	misschien	.	.	zeer waarschijnlijk
Naar de rampenzender luisteren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
112 bellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drinkwater veilig stellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Voedselvoorraad veilig stellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Contact met water vermijden om onderkoeling te voorkomen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Proberen te overleven op een hogere verdieping.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Noem eventueel iets anders dat u waarschijnlijk zou doen:	<input type="text"/>						

27. Om me als burger beter te kunnen voorbereiden op een kustoverstroming moet de overheid:

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
vooraf informatie over dit risico verstrekken die beter toegankelijk is voor leken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
vooraf beter vertellen in hoe men communiceert met de bevolking tijdens een calamiteit.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
meer oefenen met burgers zodat die al doende leren hoe te handelen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
beter uitleggen hoe en waar je kunt schuilen en wanneer het veilig is om naar buiten te gaan of om te evacueren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
burgers in plaatselijke situaties (buurt/wijk) meer betrekken bij de oefeningen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
in plaatselijke situaties (buurt/wijk) kijken welke burgers op vrijwillige basis kunnen meedoen met hulpverlening.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EHBO cursussen geven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zelfredzaamheidskursussen geven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
niets extra's doen, de overheid en het bedrijfsleven doen al genoeg. De acties en initiatieven liggen bij de burger.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28. De wijze waarop u nadenkt over een kustoverstroming.

In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Nu ik me heb verdiept in dit gevaar is mijn eerste reactie dat ik er liever niet over wil nadenken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Volgens mij wordt door extra aandacht het gevaar uitvergroot en overdreven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Door deze enquête voel ik me aangetast in mijn gevoel van veiligheid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga door deze aandacht voor een kustoverstroming over het gevaar nadenken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Normaal gesproken ben ik wel alert op dit gevaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het een goede zaak dat ik geconfronteerd word met mogelijke risico's.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. Kennis en informatie

29. Wat ik weet over de situatie van een kustoverstroming:

	juist	onjuist	weet ik niet
De website www.zeelandveilig.nl geeft aan hoe gevaarlijk het bij een bepaalde waterstand is.	☐	☐	☐
Als er daadwerkelijk water in huis komt, kan de elektriciteit aangeschakeld blijven.	☐	☐	☐
Dat ik op radio 4 moet afstemmen voor informatie en instructies bij een overstroming.	☐	☐	☐
Dat ik er goed aan doe om mijn watervoorraad veilig te stellen.	☐	☐	☐
Dat ik kan rekenen op snelle hulp (binnen 24 uur) van de overheid en hulpdiensten.	☐	☐	☐
Dat ik waardevolle spullen zoveel mogelijk naar boven moet brengen.	☐	☐	☐
Dat ik onder andere verzekeringspapieren het beste kan meenemen in geval van een evacuatie.	☐	☐	☐
De waterschappen zorgen voor de dijkbewaking.	☐	☐	☐
Het kan wel eens lang duren voordat ik weg kan door files.	☐	☐	☐
Dat ik bij een evacuatie ook kijk of mijn burens weten dat ze weg moeten.	☐	☐	☐

30. De overheid moet informatie over wat te doen bij een kustoverstroming geven via

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
een folder.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
voorlichting op scholen, bedrijven en instellingen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
vragen van individuele burgers.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
panels in buurt of wijk, vanwege de specifieke risico's die samenhangen met de plaats waar iemand woont.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
gemeentelijke initiatieven die aansluiten bij het risicoprofiel van de gemeente.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een provinciaal platform.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omroep Zeeland.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de krant.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
internet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

31. Over informatie bij mij thuis:

	ja	nee	weet ik niet of niet van toepassing
Ik heb de folder Risicowijzer Zeeland ontvangen.	☐	☐	☐
Ik heb het stukje over overstromen in de folder Risicowijzer Zeeland gelezen.	☐	☐	☐
Ik heb de folder Risicowijzer Zeeland bewaard.	☐	☐	☐
Ik weet de folder Risicowijzer Zeeland zo te vinden in huis.	☐	☐	☐

32. De informatie die bij bescherming tegen een kustoverstroming hoort, moet ten minste gaan over:

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Hoe lang het kan duren voordat ik gered wordt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mate van kwetsbaarheid per locatie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Of het zin heeft dat ik in mijn situatie een dakraam op zolder heb.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Welke preventieve bouwkundige voorzieningen leiden tot schadereductie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wie verantwoordelijk is voor het risico.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wie verantwoordelijk is voor informatie over het risico.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Welk deel van mijn risico verzekeraar is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Andere informatie die ik graag zou ontvangen:

5. Informatie

Hierna volgt een stukje uitleg over de voorbereiding op een kustoverstroming. Uw mening wordt gevraagd in de daarna volgende stellingen.

Hoe bereidt u zich voor op een kustoverstroming?

Op de risicokaart kunt u zien waar in Zeeland het overstromingsgevaar het grootst is. Bedenk waar of bij wie u terecht kunt als u uw huis uit moet vanwege overstromingsgevaar. Denk hierbij aan het helpen van mensen in uw omgeving, die hulp van een ander nodig hebben. En zorg dat u een noodpakket heeft klaarstaan.

Respondents: 50%

Hoe bereidt u zich voor op een kustoverstroming?

Op de risicokaart - gemakkelijk te vinden via internet - kunt u eenvoudig zien waar in Zeeland het overstromingsgevaar het grootst is. Bedenk waar of bij wie u terecht kunt als u uw huis uit moet vanwege overstromingsgevaar. Het is niet moeilijk om vast te stellen welke mensen in uw omgeving geholpen moeten worden omdat zij hulp van een ander nodig hebben. Tenslotte kunt u eenvoudig nagaan of u de dingen voor een noodpakket in huis heeft en kunt u met die met een kleine moeite aanvullen.

Respondents: 50%

33. Geef uw mening over de volgende stellingen:

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
Door de bovenstaande tekst krijg ik het gevoel dat het nodig is om aandacht te besteden aan voorbereidingen op een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Binnenkort wil ik er voor zorgen dat mijn noodpakket op orde is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil meer informatie over de voorbereiding op een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vindt het de moeite waard om beter voorbereid te zijn op een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind dat het veel moeite kost om iets te doen aan voorbereiding op een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. andere gegevens

34. Door de recente ramp in Moerdijk . . . . .

	helemaal oneens	.	.	neutraal	.	.	helemaal eens
heb ik meer aandacht voor een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
heb ik meer aandacht voor een de risico's van een gevaarlijke gif- of rookwolk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maak ik me meer zorgen over een kustoverstroming.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maak ik me meer zorgen over een de risico's van een gevaarlijke gif- of rookwolk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

35. geslacht

- man
- vrouw

36. Maximale overstromingsdiepte

	0	0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	>5,5	weet niet
Het aantal meter dat het water bij een kustoverstroming maximaal boven de maaiveldhoogte bij mijn woning kan komen is:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

37. NAP

	<-5	-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	5	>5	weet niet
Het aantal meters dat ik boven of onder de zeespiegel (NAP) woon (maaiveldhoogte) is:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

38. Afstand tot dichtstbijzijnde bedrijf of transportroute met gevaarlijke stoffen:

	1	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	25	>25
Het aantal km hemelsbreed, dat een ongeluk met evaarlijke stoffen door transport of in een industrieel complex bij mij in de buurt kan voorkomen is:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

39. Postcode

40. Hoogst genoten afgeronde opleiding (eventueel vergelijkbaar met)

- vmbo
- mbo
- havo
- vwo
- hbo
- wo

41. Tot welke gezindte rekent u zich?

- Hervormd
- Gereformeerd
- Rooms Katholiek
- Islam
- Joods
- onkerkelijk

anders, namelijk:

42. Ik woon in een

- koopwoning
- huurwoning

43. Geboortejaar:

44. Als u wilt, kunt u hier nog een opmerking maken: